

ผลของการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ ต่อการลดพฤติกรรมป่วนที่สูงของเด็กออทิสติก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

โดย
นายสันหิษฐ์ มรรคธรรมกุล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลของการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ ต่อการลดพฤติกรรมป่วนที่สูงของเด็กออทิสติก

โดย

นายสันหิษฐ์ มรรคธรรมกุล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE EFFECT OF DRA TECHNIQUE IN REDUCING BED-CLIMBING BEHAVIOR IN
THE AUTISTIC CHILD**

By

Sansit Makthumkul

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Psychology and Guidance

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ผลของการเสริมแรง
พฤติกรรมด้วยเทคนิคอีอาร์เอ ต่อการลดพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก” เสนอโดย นายสันหัตถ์ชัย
มรรคธรรมกุล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนารักษ์

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ
มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวนลิขสิทธิ์
..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. นงนุช โรจนเลิศ)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กานดา พุ่มพุ่ม)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนารักษ์)
...../...../.....

47261406 : สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

คำสำคัญ : การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอีอาร์เอ / พฤติกรรมปืนที่สูง / เด็กออทิสติก

สัณห์สิทธิ์ มรรคธรรมกุล : ผลของการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอีอาร์เอ ต่อการลดพฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติก. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : รศ.ลิขิต กาญจนารักษ์. 92 หน้า.

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอีอาร์เอ ต่อการลดพฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติก ตัวอย่างในการศึกษาเป็นเด็กออทิสติก เพศชาย อายุ 6 ปี รับบริการแบบประจำ กำลังเรียนอยู่ในชั้นเตรียมความพร้อมของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 เป็นการเลือกแบบเจาะจง จากคำแนะนำของครูประจำห้องเรียน เนื่องจากเด็กมีพฤติกรรมปืนที่สูงซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตราย

การทดลองเป็นการศึกษารายกรณี รูปแบบ ABA Design โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะพื้นฐาน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ระยะที่ 2 ระยะทดลอง เป็นระยะของการใช้การเสริมแรงด้วยเทคนิคอีอาร์เอ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ระยะที่ 3 ระยะถอดถอน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยทำการสังเกตและทดลองในวันจันทร์ ถึง วันพฤหัสบดี ช่วงเวลา 19.00 – 20.00 น. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก 2) แบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 3) แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปืนที่สูง 4) แบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอีอาร์เอ 5) โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอีอาร์เอ วิเคราะห์ข้อมูลโดยบันทึกความถี่พฤติกรรมปืนที่สูงและหาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติกลดลง โดยมีค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมปืนที่สูงในระยะพื้นฐาน ($\bar{x} = 13.75$) สูงกว่าในระยะทดลอง ($\bar{x} = 6.26$) และระยะถอดถอน ($\bar{x} = 7.25$)

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ.....

47261406 : MAJOR : SPECIAL EDUCATION PSYCHOLOGY

KEYWORD : DIFFERENTIAL REINFORCEMENT OF ALTERNATIVE BEHAVIOR /

BED – CLIMBING BEHAVIOR / AUTISTIC

SANSIT MAKTHUMKUL : THE EFFECT OF DRA TECHNIQUE IN REDUCING
BED-CLIMBING BEHAVIOR IN THE AUTISTIC CHILD. INDEPENDENT STUDY

ADVISOR : ASSOC. PROF. LIKHIT KARNCHANAPORN. 92 PP.

The purpose of this independent study was to study the effect of DRA technique in reducing bed-climbing behavior of the autistic child. Subject was a 6 years old male autistic child in the Early Intervention class in Special Education Center of Region 12, Changwat Chonburi, in the second semester of academic year 2008, he was selected purposefully with dangerous bed – climbing behavior before bed time.

The research was a single subject experiment with ABA Design. The experiment was conducted for twelve weeks on Monday to Thursday at 7.00 – 8.00 p.m. .

The experimental procedures were divided into 3 phases. The first phase was a baseline period which took two weeks. The second phase was an experiment period covered eight weeks, in this phase the subject was treated by DRA technique in order to reduce bed-climbing behavior. The third phase was a withdrawal period covered two weeks. The instruments used to collect data were 1) a survey form of positive reinforcers, 2) a survey form of desired behavior, 3) an observation form for recording bed – climbing behavior, 4) a recording form of DRA reinforcement technique and 5) a DRA Program. Data were analyzed for mean (\bar{x}).

The result found that bed – climbing behavior decreased after treated with DRA technique as compared to mean score of the baseline phase ($\bar{x} = 13.75$), the experiment phase ($\bar{x} = 6.26$), and the withdrawal phase ($\bar{x} = 7.25$).

Department of Psychology and Guidance Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature

Independent Study Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระ ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร. นงนุช โรจนเลิศ อาจารย์ ดร.กานดา พุ่มพวง และรองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนารักษ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ข้อคิดต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรมอบทุนการศึกษาจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับกลับมาพัฒนางานการศึกษาพิเศษ

ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ได้ประสาทความรู้และมอบประสบการณ์อันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณท่าน ผอ.อัมภารณ์ ประไพย์ ที่ให้โอกาสและสนับสนุนให้ได้รับทุนการศึกษา และให้คำปรึกษาแนะนำที่ดีตลอดมา ท่านผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนการศึกษากันเป็นอย่างดี และเพื่อนครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ที่มีส่วนร่วมและให้การช่วยเหลือการดำเนินการทดลองกับนักเรียนจนสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาที่เลี้ยงดูด้วยความรัก ความห่วงใย และมอบอนาคตที่ดีตลอดมา พี่ชายทั้งสองของข้าพเจ้าที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุน ขอขอบพระคุณนายกานต์ บัวเพชร ที่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้ทำวิจัย ขอขอบคุณญาติพี่น้อง ผู้มีพระคุณ ครูอาจารย์ทุกท่าน และเพื่อนที่เป็นกำลังใจและเฝ้าคอยความสำเร็จ กลายเป็นพลังและแรงใจจนสำเร็จการศึกษาด้วยความภาคภูมิใจยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
 บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....	7
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก.....	9
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม.....	18
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ.....	24
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	26
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา.....	26
ตัวแปรที่ศึกษา.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	28
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	47
สรุปผลการวิจัย.....	49
อภิปรายผล.....	49
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	51
บรรณานุกรม.....	52
ภาคผนวก.....	54
ภาคผนวก ก แบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และ ออทิซึม (KAS-SI Rating Scales : ADHD/LD/AUTISM (PDDs))..	55
ภาคผนวก ข แบบสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก.....	61
ภาคผนวก ค แบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์.....	63
ภาคผนวก ง แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง.....	65
ภาคผนวก จ การหาค่าความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต (IOR).....	67
ภาคผนวก ฉ แบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ.....	69
ภาคผนวก ช โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ.....	72
ภาคผนวก ซ ตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์.....	79
ภาคผนวก ฌ แผนผังและภาพหอนอน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี.....	88
ภาคผนวก ฎ แสดงค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในการใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ในระยะทดลอง (B).....	90
ประวัติผู้วิจัย.....	92

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก.....	35
2 เกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก.....	36
3 ฟังก์ชันทดลอง.....	37
4 ความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมปีนที่สูงของเด็กออทิสติก ในระยะพื้นฐาน (A1).....	41
5 ความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมปีนที่สูงของเด็กออทิสติก ในระยะทดลอง (B).....	42
6 ความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมปีนที่สูงของเด็กออทิสติก ในระยะทดลอง (A2).....	44
7 ผลการสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก.....	62
8 ผลการสำรวจกิจกรรมที่นักเรียนให้ความสนใจ.....	64
9 ค่าความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต (IOR).....	68
10 ตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์.....	80
11 แสดงค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้โปรแกรม การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ในระยะทดลอง (B).....	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก.....	35
2 เกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก.....	36
3 ฟังก์ชันทดลอง.....	37
4 ความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมปีนที่สูงของเด็กออทิสติก ในระยะพื้นฐาน (A1).....	41
5 ความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมปีนที่สูงของเด็กออทิสติก ในระยะทดลอง (B).....	42
6 ความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมปีนที่สูงของเด็กออทิสติก ในระยะทดลอง (A2).....	44
7 ผลการสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก.....	62
8 ผลการสำรวจกิจกรรมที่นักเรียนให้ความสนใจ.....	64
9 ค่าความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต (IOR).....	68
10 ตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์.....	80
11 แสดงค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้โปรแกรม การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ในระยะทดลอง (B).....	91

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กออทิสติก เป็นเด็กพิการทางการศึกษาประเภทหนึ่ง ซึ่งมีปัญหาในระดับรุนแรงทางจิตเวชเด็ก (กัลยา วิริยะ 2539 : 9) เด็กออทิสติกมีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านการสื่อสารทั้งภาษาที่เป็นถ้อยคำและภาษาท่าทาง ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งความบกพร่องดังกล่าวมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านต่างๆ หลายด้าน บางรายมีพฤติกรรมซ้ำๆ มีการเคลื่อนไหวแบบเดียว หมกมุ่นกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมาก และสมาธิสั้น (ศรีเรือน แก้วกังวาน 2542 : 221) อาการต่างๆ เหล่านี้ อาจปรากฏร่วมกับความผิดปกติอื่นด้วย เช่น ภาวะปัญญาอ่อน โรคลมชัก อาการอัมพาตทางสมอง ความบกพร่องทางสายตา เป็นต้น ความผิดปกติดังกล่าวจะแสดงให้เห็นเด่นชัดตั้งแต่อายุ 3 ปี

อุบัติการณ์ของการเกิดเด็กออทิสติกในประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มสูงขึ้น พบว่าอัตราการเกิดเด็กออทิสติกตั้งแต่ ปี 1992 - 1998 ประมาณ 1 : 1,000 คน และพบว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในอัตรา 3.7 : 1 คน (Fombbone 1999 อ้างถึงใน วงเดือน เจริญ 2546 : 15) ในประเทศไทยมีสถิติการเกิดเด็กออทิสติกเพิ่มขึ้นทุกปี โดยนับจากการเข้ารับบริการรักษาที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลวชิรพยาบาล ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ให้การรักษาเด็กออทิสติก พบว่าเกิดขึ้นในเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นอัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 3.3 : 1 คน (เพ็ญแข ลิ้มศิลา 2540 : 3) โดยเด็กออทิสติกที่ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพอย่างเหมาะสม จะมีส่วนช่วยให้เด็กออทิสติกมีพัฒนาการที่ดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี ในปัจจุบันได้มีหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ทั้งหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานทางการแพทย์ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกในหลายรูปแบบตามศักยภาพของเด็กออทิสติก จึงมีเด็กออทิสติกเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ และศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และปัญหาทางพฤติกรรมเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก

และส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กออทิสติกสามารถแสดงออกได้หลายรูปแบบ เช่น การกรีดร้อง การทำร้ายตนเอง การทำร้ายผู้อื่น การอยู่ไม่นิ่ง การไม่กลัวอันตราย เป็นต้น จากการสังเกตพฤติกรรม เด็กออทิสติกที่เข้ารับบริการในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี พบว่าเด็กออทิสติกที่เข้ารับบริการส่วนใหญ่มีปัญหาการอยู่ไม่นิ่ง ชุกชน และเล่นแบบไม่กลัวอันตราย เช่น การปีนที่สูง การกระโดดจากที่สูง เป็นต้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตรายต่อชีวิตของเด็กออทิสติกเป็นอย่างมาก

การอยู่ไม่นิ่งของเด็กออทิสติกเป็นปัญหาทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และแสดงออกได้หลายรูปแบบ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ในลักษณะการกระทำพฤติกรรมซ้ำๆ แปรปรวน เช่น การแกว่งชิงช้าแรงๆ การกลิ้งหกละเม็นตีสังกา การเดินบนทางแคบ การปีนที่สูง การกระโดดจากที่สูง กระดิกนิ้ว สะบัดมือเป็นประจำ เดินเขย่งปลายเท้า ชอบหมุนตัว หรือนั่งโยกตัวซ้ำๆ ทำร้ายตนเองและผู้อื่นโดยการวิ่งถลา หรือพุ่งตัวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว การมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย (ศรีเรือน แก้วกังวาน 2542 : 229) ปัญหาดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก ซึ่งมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งทำให้ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคม และยังก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น (กรมวิชาการ 2546 : 6) การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยการดูแลและให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับเด็กออทิสติก ซึ่งแต่ละคนต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจให้การยอมรับในข้อจำกัดของเด็ก และการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (ชาตรี วิฑูรชาติ 2538 : 15, อ้างถึงใน เพ็ญแข ลิมสิลา 2538 : 37)

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กออทิสติกจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข เพื่อลดปัญหาทางพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ซึ่งแนวทางในการช่วยเหลือเด็กออทิสติกมีด้วยกันหลายวิธี ขึ้นอยู่กับปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กแต่ละคน การปรับพฤติกรรมเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ โดยใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยา ทฤษฎีการเรียนรู้ และข้อค้นพบทางจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กออทิสติก (Wilson 1987, อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 2) หรือการนำเอาหลักการแต่งพฤติกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ และการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Kalish 1981, อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 3) ที่ให้การเสริมแรงแก่พฤติกรรมทั้งทางด้านบวกหรือทางด้านลบ เมื่อให้การเสริมแรงทางบวก พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อได้รับการเสริมแรงทางลบหรือการลงโทษพฤติกรรมจะลดลง การให้การเสริมแรงทางบวกแทนการลงโทษ เป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรม เนื่องจากการลงโทษก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์ในตัวเด็ก เช่น ความโกรธ ความกลัว จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรมได้อย่างถาวร (Sulzer-Azaroff and

Mayer 1977 : 261, อ้างถึงในปรัชญา ลัมสุวัฒน์ มปป. : 51 – 52) และการหยุดยั้งพฤติกรรมสามารถช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้และยังสามารถใช้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวกได้อีกทางหนึ่ง จึงเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพอย่างมาก ในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ และสำหรับการเสริมแรงด้วยเทคนิคคืออาร์เอ (Differential Reinforcement of Alternative behavior : DRA) เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการที่จะสร้างพฤติกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มาทดแทนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นการลดโอกาสการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 237) การเลือกพฤติกรรมอื่นมาทดแทน ควรเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อบุคคลและควรได้รับการปรับพฤติกรรมตามสภาพการณ์ที่เขาเผชิญอยู่อย่างเหมาะสม เทคนิคดังกล่าวเป็นเทคนิคที่มีความยืดหยุ่นจึงมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ปรับพฤติกรรมของเด็กออทิสติก

การส่งเสริมและพัฒนาเด็กออทิสติกนั้น จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมให้ลดลงหรือหมดไปอย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และให้เด็กออทิสติกสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ การวิจัยในครั้งนี้จะใช้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคืออาร์เอ (Differential Reinforcement of Alternative behavior : DRA) ซึ่งเป็นการเสริมแรงทางบวกเฉพาะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทำให้โอกาสในการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสภาพการณ์นั้นๆ ลดลง ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่เด็กพิการทุกประเภทตั้งแต่แรกเกิด – 19 ปี หรือแรกพบความพิการ โดยให้บริการเตรียมความพร้อมและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งแบบประจำและไป-กลับ กรณีศึกษาในครั้งนี้เป็นเด็กออทิสติกที่เข้ารับบริการแบบประจำ มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ พฤติกรรมปิ่นที่สูงบนนอนนอน โดยการปิ่นขึ้นบนเตียงนอนสองชั้น แล้วกระโดดลงมา จากการสังเกตพฤติกรรมเป็นเวลา 1 สัปดาห์ พบว่ามีพฤติกรรมปิ่นเตียงนอนสองชั้นแล้วกระโดดลงมา ด้วยความถี่ 13 ครั้ง ในเวลา 1 ชั่วโมง ซึ่งนักเรียนพิการคนอื่นไม่มีพฤติกรรมเช่นนั้น พฤติกรรมปิ่นที่สูงบนนอนนอนเกิดขึ้นในช่วงเวลา 19.00 – 20.00 น. ในวันจันทร์ – วันพฤหัสบดี สมควรได้รับการแก้ไข

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมการปิ่นที่สูง ด้วยการศึกษากการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคืออาร์เอ ซึ่งจะได้ประโยชน์โดยตรงต่อเด็กออทิสติกที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ในด้านความปลอดภัยส่วนตัวและทรัพย์สินส่วนรวม เปิดโอกาสทางการเรียนรู้และการอยู่ในสังคมอย่างเป็นระเบียบไม่สร้างปัญหาให้แก่ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กออทิสติกต่อไป

ปัญหาการวิจัย

การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ สามารถลดพฤติกรรมป่วนที่สูงของเด็กออทิสติก ได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอต่อการลดพฤติกรรมป่วนที่สูงของเด็กออทิสติก

สมมติฐานการวิจัย

เด็กออทิสติกที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ มีพฤติกรรมป่วนที่สูง

ลดลง
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

การศึกษาค้างนี้เป็นการศึกษารายกรณี ตัวอย่างในการศึกษาชื่อเด็กชายไฟกี้ (นามสมมุติ) เป็นเด็กออทิสติก เพศชาย อายุ 6 ปี รับบริการแบบประจำ กำลังเรียนอยู่ในชั้นเตรียมความพร้อม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จากการวินิจฉัยตามเกณฑ์ข้อบ่งชี้คู่มือสถิติการจำแนกโรคทางจิตเวชและความผิดปกติทางจิต (DSM IV) จากสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี และการคัดกรองด้วยแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บทพร่องทางการเรียนรู้ และออทิซึม (KAS-SI Rating Scales : ADHD/LD/AUTISM (PDDs)) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ภาคผนวก ก) พบว่าเป็นเด็กออทิสติก มีพฤติกรรมร่วม คือ สมาธิสั้นและอยู่นิ่ง และทำการคัดเลือกจากการสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย และครูประจำห้องนอน ทั้งนี้พบว่า เด็กออทิสติกคนดังกล่าว มีพฤติกรรมป่วนเพียงนอนสองชั้นและกระโดดลงมาในอัตราความถี่ที่จะมีแนวโน้มว่าเป็นพฤติกรรมที่อันตรายต่อเด็กและเป็นตัวแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อเด็กคนอื่นในห้องนอนด้วย

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมปิ่นที่สูง

3. ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกเด็กออทิสติกแบบเจาะจง เนื่องจากมีพฤติกรรมปิ่นที่สูง และมีพฤติกรรมร่วม คือ สมาธิสั้นและอยู่นิ่งระดับมาก ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามสภาพจริงบนหอนอนช่วงเวลา 19.00 - 20.00 น. เป็นเวลาที่เด็กออทิสติก ซึ่งเป็นนักเรียนประจำพักก่อนนอน ในบริบทของหอนอนมีครูผู้ดูแลที่เป็นเพียงนอนสองชั้น จำนวน 23 หลัง และตู้เหล็ก จำนวน 11 หลัง และมีสถานที่ในการจัดกิจกรรมจำกัด (ภาคผนวก ฉ) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายแก่เด็กออทิสติกและเป็นตัวแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อเด็กคนอื่นในหอนอน ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีการที่ยับยั้งพฤติกรรมปิ่นที่สูงอย่างรวดเร็ว จึงได้ดำเนินการในข้อจำกัดดังนี้

1) กิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมที่เด็กออทิสติกให้ความสนใจจากการสังเกตและการสอบถามจากผู้ปกครอง ครูประจำชั้นและนักวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีหน้าที่ดูแลและมีความใกล้ชิดกับเด็กออทิสติกเป็นอย่างดี ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาของเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมร่วม คือ สมาธิสั้นและอยู่นิ่งระดับมาก และคำนึงถึงความสนใจ จึงปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่แตกต่างกันเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กออทิสติก โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจากพฤติกรรมปิ่นที่สูงและเพื่อดึงดูดและเบนความสนใจจากพฤติกรรมปิ่นที่สูงมาเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จึงได้เลือกกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เด็กออทิสติกให้ความสนใจมากที่สุด สามอันดับแรก ได้แก่ ดูโทรทัศน์ เล่นของเล่น และดูภาพการ์ตูนในหนังสือ จึงได้จัดทำตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และกำหนดกิจกรรมดูโทรทัศน์ ให้มีรายการเกี่ยวกับสัตว์และเสียงเพลงที่เด็กออทิสติกชอบและให้ความสนใจ เป็นตอนสั้นๆ มีความยาวตอนละไม่เกิน 5 นาที กิจกรรมเล่นของเล่น ผู้วิจัยใช้กิจกรรมและของเล่นที่มีความหลากหลายและสามารถเล่นเสร็จภายในเวลา 5 นาที และกำหนดกิจกรรมดูภาพการ์ตูนในหนังสือ ผู้วิจัยคัดเลือกหนังสือที่มีภาพการ์ตูนตามความสนใจของเด็กออทิสติก เช่น แบบเรียน ก.ไก่ แบบเรียนภาษาอังกฤษที่มีรูปภาพสวยงาม หนังสือภาพที่มีภาพสัตว์ เป็นต้น โดยจัดกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม กิจกรรมละ 4 รอบ รอบละ 5 นาที เป็นเวลา 60 นาที จะได้รับตัวเสริมแรงทางบวกทันทีจากผู้วิจัย ตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก เมื่อกิจกรรมจบลง

2) การให้ตัวเสริมแรงทางบวก ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกมีความพึงพอใจ จากการสังเกตและการสอบถามจากผู้ปกครอง ครูประจำชั้น และนักวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีหน้าที่ดูแลและมีความใกล้ชิดกับเด็กออทิสติกเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจำเป็นต้องนำผลตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกมีความพึงพอใจที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ เล่นปุ๊ปุ๊ โอบกอด และลูบศีรษะ มาใช้เป็นรางวัล เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง โดยมีเงื่อนไขในการให้ตัวเสริมแรงทางบวก คือ เด็กออทิสติกต้องนั่งทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีพฤติกรรมปิ่นที่สูงจะได้รับ ตัวเสริมแรงทางบวกทันทีเมื่อกิจกรรมจบลง ตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก

3) การบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลา เนื่องจากพฤติกรรมปิ่นที่สูงเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในระยะเวลาที่ต่อเนื่อง และไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาใด การบันทึกพฤติกรรมปิ่นที่สูงให้ได้รับผลดีและเหมาะสมกับการดำเนินการตามสภาพความเป็นจริง ผู้วิจัยจึงเลือกการบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลา โดยใช้เวลาในการสังเกตพฤติกรรมเป็นเวลา 60 นาที ตั้งแต่เวลา 19.00 - 20.00 น. โดยแบ่งช่วงเวลาในการสังเกตที่ทำการสังเกตเป็น 60 ช่วงเวลา ช่วงเวลาละ 1 นาที

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ (Differential Reinforcement of Alternative Behavior : DRA) หมายถึง การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติก โดยการสร้างพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์หนึ่งหรือหลายพฤติกรรม ด้วยการให้การเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะให้การเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือ ดูโทรทัศน์ เล่นของเล่น และดูภาพการ์ตูนในหนังสือ โดยไม่แสดงพฤติกรรมปิ่นที่สูง จะได้รับตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกมีความพึงพอใจจากผู้วิจัย คือ เล่นปุ๊ปุ๊ โอบกอด และลูบศีรษะ แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมปิ่นที่สูง จะไม่ได้รับการเสริมแรงทางบวก

2. ตัวเสริมแรงทางบวก หมายถึง การให้การเสริมแรงทางบวกแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ เล่นปุ๊ปุ๊ โอบกอด และลูบศีรษะ เมื่อเด็กออทิสติกแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง โดยไม่แสดงพฤติกรรมปิ่นที่สูง จะได้รับตัวเสริมแรงดังกล่าวจากผู้วิจัยทันทีเมื่อจบกิจกรรม ตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวกที่กำหนดไว้

3. พฤติกรรมปิ่นที่สูง หมายถึง การปิ่นเตียงนอนสองชั้นบนนอนนอนของ เด็กออทิสติก โดยปิ่นขึ้นทางบันไดทางขึ้นข้างเตียงนอนสองชั้น เมื่อขึ้นถึงเตียงนอนชั้นที่สองแล้วกระโดดลงมา พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้น ในช่วงเวลา 19.00 – 20.00 น. ในวันจันทร์ ถึงวันพฤหัสบดี ซึ่งเป็นวันที่เด็กออทิสติกอยู่ประจำบนนอนนอน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เด็กออทิสติกที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ มีพฤติกรรมปิ่นที่สูงลดลง
2. ครูผู้สอน หรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกสามารถนำการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอไปเป็นแนวทางในการลดพฤติกรรมปิ่นที่สูงของเด็กออทิสติกได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก
 - 1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก
 - 1.2 ลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติก
 - 1.3 การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก
 - 1.4 พฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่เป็นอันตราย
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม
 - 2.1 ความหมายของการปรับพฤติกรรม
 - 2.2 แนวคิดของการเสริมแรง
3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ
 - 3.1 ความหมายของการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ
 - 3.2 กระบวนการการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ
 - 3.3 ข้อควรพิจารณาในการให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก

โรคอทิสซึม เป็นความผิดปกติของสมอง แบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในวัยเด็ก โดยมีพฤติกรรมที่ผิดปกติจากเด็กทั่วไป เช่น การแยกตัวอยู่โดยลำพังในโลกส่วนตัว และมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ล่าช้า มีผู้ให้ความหมายของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

เพ็ญแข ลืมศิลา (2540 : 1) ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่า เป็นเด็กที่มีอาการผิดปกติทางพัฒนาการ แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าเด็กมีพัฒนาการด้านสังคม การสื่อความหมาย และจินตนาการล่าช้า อาการดังกล่าวจะปรากฏให้เห็นได้ในระยะ 3 ขวบแรกของชีวิต ซึ่งเป็นผลมาจากความผิดปกติทางหน้าที่ของระบบประสาทบางส่วนที่เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ

กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 14) ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่า เด็กออทิสติก คือ ความบกพร่องทางพัฒนาการ ด้านการสื่อสารด้วยภาษา ทั้งการสื่อสารด้วยภาษาที่เป็นถ้อยคำและการสื่อสารด้วยภาษาที่ไม่ใช้ภาษาถ้อยคำ ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และมักสังเกตเห็นอาการเหล่านี้ได้ชัดเจนตั้งแต่ก่อนอายุ 3 ขวบ ความบกพร่องดังกล่าวมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านต่างๆ หลายด้าน เด็กกลุ่มนี้ชอบทำอะไรซ้ำๆ ชอบการเคลื่อนไหวแบบใดแบบเดียว หมกมุ่นกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เป็นเวลานาน และชอบอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2542 : 9) ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่าเป็นเด็กที่มีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างไปจากเด็กทั่วไป หมกมุ่นอยู่กับตัวเอง ไม่สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เนื่องจากมีปัญหาที่เกิดจากการรับรู้ พัฒนาการ พฤติกรรม และการสื่อสารที่ผิดปกติ

ผดุง อารยะวิญญู (2546 : 1) ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาประเภทหนึ่ง เด็กกลุ่มนี้ต้องการการศึกษาในลักษณะที่แตกต่างไปจากการศึกษาที่จัดให้กับเด็กทั่วไป เพราะเด็กกลุ่มนี้มีความบกพร่องในพัฒนาการด้านการสื่อความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้สีหน้า ท่าทางหรือการใช้ภาษาถ้อยคำ มีปัญหาทางพฤติกรรม มีปัญหาทางสังคม และมีพฤติกรรมที่ซ้ำๆ แปลกๆ

คณะอนุกรรมการการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2549 : 10) ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรม

อารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานของสมองบางส่วนทำหน้าที่ผิดปกติ และความผิดปกตินี้พบได้ก่อนวัย 30 เดือน

ดังนั้นสรุปได้ว่า เด็กออทิสติก คือ เด็กที่มีความผิดปกติทางพัฒนาการ สามารถพบความผิดปกติได้ก่อนอายุ 3 ปี ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ได้แก่ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านภาษา และการสื่อสาร จนส่งผลกระทบทางด้านพฤติกรรม ที่ผิดปกติจากเด็กทั่วไป

1.2 ลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติก

จากความหมายข้างต้นจะพบได้ว่าความผิดปกติของพัฒนาการส่งผลกระทบทางด้านพฤติกรรม จนสังเกตเห็นได้จากลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติก ในพฤติกรรม 4 ด้านใหญ่ๆ ดังนี้ ด้านสังคม ด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านอารมณ์ และด้านพฤติกรรม มีผู้กล่าวถึงลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

1.2.1 ด้านสังคม

ลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในด้านสังคม มีความบกพร่องทางด้านสังคม ขาดปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่มองสบตา ไม่มีการแสดงออกทางสีหน้า ไม่สามารถผูกสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เล่นกับเพื่อนไม่เป็น มักอยู่ในโลกของตนเอง เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน

กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 27-30) ได้จำแนกพฤติกรรมทางสังคม ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมแยกตัว เป็นพฤติกรรมที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่เด็กออทิสติก ไม่ยอมเข้าหาผู้อื่น และแยกตัวอยู่คนเดียว หากเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่มีคนมากๆ หรือ พบคนแปลกหน้า จะรู้สึกเครียด และอาจเลือกเข้าหาคนที่คุ้นเคย เพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกาย เช่น เวลาหิว การต้องการสิ่งของ การเดินไปในสถานที่ที่ต้องการ

2. พฤติกรรมยอมตาม เป็นพฤติกรรมที่ยอมเข้าหาผู้อื่น และยอมปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆ โดยที่มิคนควบคุมได้ เช่น ร้องเพลง เล่นเกม เล่นบทบาทสมมุติ มีมนุษยสัมพันธ์ดีกว่ากลุ่มที่มีพฤติกรรมแยกตัว บางรายมีความสามารถดีแต่ถูกเอาเปรียบจากบุคคลอื่นๆได้ง่าย ไม่สามารถดำรงความสัมพันธ์ระหว่างผู้อื่นได้นาน

3. พฤติกรรมเข้าหาคน เด็กออทิสติกกลุ่มนี้มีพฤติกรรมเข้าหาผู้อื่น ต้องการความสนใจจากคนรอบข้าง แต่ไม่ถูกกาลเทศะ เช่น การถามซ้ำๆ พุดซ้ำๆ บางรายเข้ามาคลอเคลีย ก้าวร้าว สร้างความรำคาญให้แก่คนรอบข้าง

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2542 : 79 – 80) กล่าวว่า เด็กออทิสติกมีปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมจะแสดงให้เห็นพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

1. ไม่มองสบตา
2. ไม่มีการแสดงออกทางสีหน้า กิริยาท่าทาง
3. ไม่มีความสามารถสร้างความผูกสัมพันธ์กับใคร เล่นกับเพื่อนไม่เป็น
4. ไม่สนใจที่จะทำงานร่วมกับใคร มักจะอยู่ในโลกของตัวเอง
5. การมีกิจกรรมยามว่าง พบว่าเด็กออทิสติกมีกิจกรรมยามว่างเป็นในแบบไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ดูแผ่นพับ ดูโทรทัศน์ ฟังเพลง ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของเด็กออทิสติกมักมีโลกส่วนตัว ชอบแยกตัว ไม่ชอบมีปฏิสัมพันธ์กับใครจึงทำให้เด็กออทิสติกมีกิจกรรมยามว่างที่เป็นลักษณะที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

สรุปได้ว่า ลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในด้านสังคม เด็กออทิสติก ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม ไม่สามารถสร้างและดำรงปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นได้ และอยู่ในโลกส่วนตัว มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ยากลำบากในการเข้าสังคม และการวางตัวให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

1.2.2 ด้านภาษาและการสื่อสาร

ลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในด้านภาษาและการสื่อสาร พฤติกรรมที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน คือ เด็กออทิสติกสามารถเลียนแบบภาษาท่าทางและภาษาพูดได้ แต่มักไม่เข้าใจความหมายของการกระทำหรือคำพูด ไม่สามารถสื่อสารและสื่อความหมาย ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

อุทุมพร ตรังสมบัติ (2545 : 4 – 5) ได้กล่าวถึงลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในด้านภาษาและการสื่อสาร ดังนี้

1. เด็กออทิสติกร้อยละ 80 มีปัญหาทางภาษาและการสื่อสารอย่างรุนแรง มีอาการพูดซ้ำหรือพูดไม่ได้เลย
2. ไม่สามารถเริ่มบทสนทนาและตอบสนทนากับผู้อื่นได้
3. มีภาษาหรือคำศัพท์เฉพาะตัว มีภาษาแปลกๆ มีพฤติกรรมพูดซ้ำซาก หรือใช้ภาษารูปแบบแปลกๆ เช่น การพูดสลับตำแหน่งของคำ ใช้คำศัพท์ที่ไม่มีความหมาย

4. มีเสียงพูดในระดับเดียวไม่มีเสียงสูงต่ำ บางรายมีภาษาดี แต่ไม่สามารถเข้าใจคำที่มีความหมายลึกซึ้งได้ เช่น คำอุปมาอุปไมย คำพูดล้อเล่นของผู้อื่น และใช้ภาษาไม่ถูกกาลเทศะ

5. ไม่เข้าใจภาษาท่าทางและสื่อสารด้วยท่าทางอย่างไม่ถูกต้อง เมื่อต้องการสิ่งใดจะจับมือให้ผู้ใหญ่ทำแทน ในสิ่งที่ต้องการ

ผดุง อารยะวิญญู และคณะ (2546 : 19 - 20) กล่าวถึงลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในด้านภาษาและการสื่อสาร ดังนี้

1. ใช้ภาษาได้อย่างจำกัด มีพัฒนาการทางการพูดล่าช้า
2. มีความล่าช้าทางภาษาและการพูดในหลายระดับ ตั้งแต่ไม่สามารถพูดสื่อความหมายได้เลย หรือบางคนพูดได้ แต่ไม่สามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจและเหมาะสม
3. มีลักษณะการพูดแบบเสียงสะท้อน หรือการพูดเลียนแบบทวนคำพูด หรือบางคนพูดซ้ำแต่ในเรื่องที่ตนเองสนใจ พูดซ้ำๆ เหมือนนกแก้วนกขุนทอง
4. การใช้ภาษาพูดมักจะสลับ สรรพนาม
5. ระดับเสียงที่พูด มีความผิดปกติ บางคนพูดเสียงใน ระดับเดียว
6. มีภาษาพูดในรูปแบบของตนเอง ไม่สามารถพูดออกเสียงเป็นคำที่มีความหมาย
7. ไม่สามารถเริ่มต้นการสนทนากับผู้อื่นได้
8. ใช้ท่าทางในการสื่อสาร เช่น เมื่อต้องการสิ่งใดจะจับมือให้ผู้ใหญ่ทำแทนในสิ่งที่ต้องการ
9. ไม่ตอบสนองต่อเสียงเรียก ทำคล้ายกับไม่ได้ยิน

สรุปได้ว่า ลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในด้านภาษาและการสื่อสาร เด็กออทิสติกมีพัฒนาการทางภาษาและการสื่อสารล่าช้า เข้าใจและสื่อสารภาษาพูดในระดับจำกัด ใช้ภาษาพูดในรูปแบบเฉพาะตัว พูดเฉพาะในสิ่งที่สนใจ ซ้ำๆ ซากๆ มีพฤติกรรมพูดทวนคำ ไม่สามารถเริ่มต้นบทสนทนาหรือตอบบทสนทนากับผู้อื่นได้ ไม่เข้าใจภาษาที่มีความหมายลึกซึ้งหรือคำที่มีความหมายเป็นนามธรรม ส่งผลให้เกิดปัญหาการเรียนรู้และปัญหาทางพฤติกรรมต่อไป

1.2.3 ด้านการเรียนรู้

จากปัญหาในด้านภาษาและการสื่อสาร ส่งผลต่อลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในการเรียนรู้ สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ในรูปแบบต่างๆ มีผู้ที่อธิบายถึงลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในการเรียนรู้ไว้ดังนี้

เพ็ญแข ลืมศิลา (2540 : 5) กล่าวว่า เด็กออทิสติกมีความบกพร่องด้านการเลียนแบบ บางรายต้องได้รับการกระตุ้นอย่างมาก จึงสามารถเล่นเลียนแบบได้ เช่น เลียนแบบการเคลื่อนไหว การพูด ปัญหาจากการขาดทักษะการเลียนแบบ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเล่น ทำให้เด็กออทิสติกขาดทักษะการเล่น ไม่สามารถเรียนรู้และเล่นกับผู้อื่นได้ ขาดจินตนาการ ไม่สามารถแยกเรื่องจริงกับเรื่องสมมุติได้ ประยุกต์วิธีการจากเหตุการณ์หนึ่งไปอีก เหตุการณ์หนึ่งไม่ได้ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ยาก ไม่สามารถเล่นสมมุติได้ และการจัดระบบความคิด ลำดับความสำคัญ ก่อนหลัง การวางแผน การคิดจินตนาการจากภาษาได้ยาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียน

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2542 : 88 - 89) กล่าวว่า เด็กออทิสติกบางรายมีความสามารถ ในด้านต่างๆ อย่างโดดเด่น เช่น สามารถบวกเลขในใจจำนวนมากๆ ได้อย่างรวดเร็ว บางคนมีทักษะทางเครื่องดนตรีกลไกหรือบางคนสามารถเปิดปิดเครื่องเล่นวีดีโอเทปได้ก่อนที่จะพูดได้เสียอีก ทั้งนี้ถือเป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพที่เป็นข้อจำกัดต่อการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก และส่วนมากมีความบกพร่องในกิจกรรมการดูแลตนเอง เช่น การแต่งกาย การดูแลสุขอนามัยภายในช่องปาก การอาบน้ำ การเสริมแต่งตนเอง การจับถ้วย ฯลฯ

ผดุง อารยะวิญญู และคณะ (2546 : 45) กล่าวว่า เด็กออทิสติกมีความบกพร่องด้านการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัส การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การรับรู้ทางสายตา การตอบสนองต่อการฟัง การสัมผัส การรับกลิ่นและรส มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บางคนชอบมองวัตถุหรือแสงมากกว่ามองเพื่อนไม่มองจ้องตาผู้อื่น บางคนหยิบของมาส่งดูใกล้ๆตา บางคนตอบสนองต่อเสียงผิดปกติ เช่น ไม่หันตามเสียงเรียกทั้งที่ได้ยิน บางคนรับเสียงบางเสียงไม่ได้ ด้านการสัมผัสกลิ่นและรส บางคนมีการตอบสนองที่ไว หรือช้ากว่า หรือแปลกกว่าปกติ เช่น ดมของเล่น หรือเล่นแบบแปลกๆ

สรุปได้ว่า เด็กออทิสติกมีลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในการเรียนรู้ ในด้านการเลียนแบบ การจินตนาการ การจัดระบบความคิด การจัดลำดับความสำคัญ มีปัญหาการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัส ความบกพร่องในกิจกรรมการดูแลตนเอง บางรายมีความสามารถพิเศษในเรื่องที่สนใจเฉพาะด้านเท่านั้น

1.2.4 ด้านอารมณ์และพฤติกรรม

จากข้อจำกัดในการเรียนรู้ส่งผลให้เกิดลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในด้านอารมณ์และพฤติกรรม เป็นปัญหาที่สำคัญในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีผู้กล่าวถึงปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรมของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

รจนา ทรพรรณนัท (2529 : 22) กล่าวว่า เด็กออทิสติกมีการเคลื่อนไหวผิดปกติของเด็กออทิสติกที่มีปัญหาการเคลื่อนไหวผิดปกติ สมาริสัน เป็นการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย รวมถึงการประสานสัมพันธ์ของกลไก กล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็กมีความบกพร่อง บางคนมีการเคลื่อนไหวที่ รุ่มร่าม ผิดปกติ ไม่คล่องแคล่ว ทำทางการเดิน หรือ การวิ่งดูแปลก การใช้กล้ามเนื้อเล็ก การหยิบจับ เช่น ซ้อนส้อม ไม่ประสานกัน บางคนอยู่ไม่สุขตลอดเวลา ในขณะที่บางคนมีลักษณะเชื่องช้า รุ่มร่าม บางคนแทบไม่มีความรู้สึกตอบสนอง ต่อความเจ็บปวด เช่น ตีผม หรือหักเล็บตนเองโดยไม่แสดงอาการเจ็บปวด มีการเคลื่อนไหว ที่แปลกๆ เช่น กระดิกนิ้ว สะบัดมือเป็นประจำ เดินเขย่งปลายเท้า ชอบหมุนตัว นั่งหรือโยกตัวซ้ำๆ บ่อยๆ ทำร้ายตนเอง และผู้อื่น การวิ่งถลาหรือพุ่งตัวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง สนผิดปกติ ควบคุมตนเองไม่ได้ มีพฤติกรรมซ้ำๆ เช่น ชอบเล่นหมุนวัตถุ ปั่นวัตถุ

เพ็ญแข ลิมศิลา (2540 : 7-11) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการยึดติดกับสิ่งของ และชีวิตประจำวัน เด็กออทิสติกจะแสดงออกมาให้เห็นถึงการยึดติดสิ่งของหรือกิจกรรมบางอย่าง หรือสิ่งที่ปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวันอย่างเหนียวแน่น เช่น ถ้าเขาเขยนอนเวลา 2 ทุ่ม การเปลี่ยนแปลงเวลานอน เป็นเรื่องยิ่งใหญ่สำหรับเขามาก เขาจะรู้สึกสะเทือนใจ เด็กกลุ่มนี้จะไม่ชอบกินอาหารที่หลากหลาย ถ้ากินไข่ดาวตอนเช้าเขาก็จะต้องกินไข่ดาวตอนเช้าเป็นประจำทุกวันไม่ยอมเปลี่ยนแปลง การติดสิ่งของต่างๆ เช่น ผ้าห่ม หมอน เชือก ฯลฯ กล่าวโดยสรุป คือ ถ้ามีสิ่งใดเปลี่ยนแปลงจากที่เคยทำจะเกิดความเครียดสูงได้ทั้งสิ้น ดังนั้นเด็กออทิสติกบางคนจึงมีลักษณะย้ำคิด – ย้ำทำ ทำให้เกิดปัญหาในการพยายามให้เด็กออทิสติกใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลปกติและสังคมปกติ ในการดำเนินชีวิตประจำวันในการเล่นและเรียน เพราะเด็กออทิสติกจะรู้สึกหงุดหงิดและอึดอัดอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ไม่มั่นคงทางอารมณ์ เด็กออทิสติกไม่สามารถควบคุมความต้องการของตนเองได้ อารมณ์แปรปรวน หัวเราะหรือร้องไห้โดยไม่สมเหตุผลหรือไม่มีสาเหตุ

สมทรง ต้นประเสริฐ และคณะ (2546 : 9) กล่าวว่า การกระตุ้นตนเอง เป็นการกระทำเพื่อกระตุ้นตัวเองทางร่างกาย เช่น เอามืออุดหน้าเข้าไปเข้ามา เล่นกับวัตถุสิ่งของ และของเล่นซ้ำๆ ซากๆ การปีนป่ายในที่อันตราย พฤติกรรมการกระตุ้นตนเองนี้ บางอย่าง

อาจเป็นอันตรายต่อเด็กได้ เช่น การตบหน้าตัวเอง การกัดตัวเอง การป็นที่สูง เป็นต้น ซึ่งมักพบในเด็กออทิสติกที่มีอาการรุนแรง

สรุปได้ว่าลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกในด้านอารมณ์และพฤติกรรม คือ เด็กออทิสติกมีปัญหาการเคลื่อนไหวผิดปกติ สมาธิสั้น บางรายมีการเคลื่อนไหวที่รวดเร็วไม่อยู่นิ่ง บางคนมีการเคลื่อนไหวที่งุ่มง่าม ผิดปกติ ไม่คล่องแคล่ว ปัญหาการยึดติดกับสิ่งของและชีวิตประจำวัน ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ การกระตุ้นตนเอง การเคลื่อนไหวผิดปกติ เป็นปัญหาที่ส่งผลให้เกิดเด็กออทิสติกเกิดอันตรายจากการไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง อาจเกิดอันตรายต่อร่างกายตนเองและผู้อื่นได้

จึงสามารถสรุปถึงลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านสังคม 2.ด้านภาษาและการสื่อสาร 3. ด้านการเรียนรู้ และ 4. ด้านอารมณ์และพฤติกรรม ลักษณะและธรรมชาติของเด็กออทิสติกเหล่านี้ส่งผลกระทบและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและแก้ไขปัญหานี้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และลดอุปสรรคในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

1.3 การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก

การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก เป็นกระบวนการที่สำคัญในการส่งเสริมให้เด็กออทิสติกเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการต่างๆ ดีขึ้น มีผู้อธิบายการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติกไว้ ดังนี้

วิไลวรรณ มณีจักร (2544 : 150 -153) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก ว่า

1. การพัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้และรับรู้ในกิจกรรม ผู้สอนควรกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน โดยกระตุ้นให้เด็กสนใจต่องานที่กำลังปฏิบัติ และควรฝึกปฏิบัติซ้ำๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

2. การเลือกกิจกรรม ผู้สอนควรเลือกกิจกรรม จึงควรพิจารณาถึงระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ควรกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมในการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมและเด็กสามารถปฏิบัติได้เสร็จตามเวลาที่กำหนดจะสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่เด็กได้

3. การเปลี่ยนกิจกรรม รวมถึงการปรับเปลี่ยนลำดับของการทำงาน การปรับเปลี่ยนตำแหน่งของเด็ก การเปลี่ยนตำแหน่งของวัสดุ การเปลี่ยนสิ่งของที่ใช้ในการฝึก

การเปลี่ยนขนาดรูปร่าง น้ำหนักและพื้นผิว การเปลี่ยนวิธีการที่ใช้ในการทำงาน มีผลต่อการเพิ่มความตั้งใจในการทำงานทั้งสิ้น

โมเซ (Mosey 1986 อ้างถึงในวิไลวรรณ มณีจักร 2544 : 150) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก ว่า

1. การสนับสนุนการเรียนรู้ นั้น ผู้สอนควรเลือกกิจกรรมและจัดสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความชอบ อายุ เพศ และช่วงความสนใจของเด็ก
2. การเรียนรู้ของเด็กมีผลมาจากแรงจูงใจของเด็กในการเข้าร่วมกิจกรรมหรืออยากทำงานให้เสร็จสมบูรณ์ การเรียนรู้จึงสามารถเกิดขึ้นจากความอยากเข้าร่วมในกิจกรรมด้วยตนเอง
4. การเรียนของเด็กเกิดขึ้นได้เมื่อ ได้รับการเสริมแรงทางบวกและข้อมูลย้อนกลับ ภายหลังจากการทำกิจกรรมจบลง
5. การให้ทำซ้ำๆ และการให้แบบฝึกหัดเป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้
6. การจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเหมาะสมกับการทำกิจกรรม จะส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี

ชาญวิทย์ พรนภดล (2549 : 1) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก ว่า การจัดการเรียนการสอนในกรณีที่เด็กที่ปัญหาสมาธิสั้นร่วม ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทาง ดังนี้

1. กรณีที่เด็กมีสมาธิสั้นมาก ควรลดระยะเวลาในการทำงานให้สั้นลง โดยให้เด็กได้พยายามทำงานให้เสร็จทีละอย่าง และแต่ละอย่างใช้เวลาไม่นานมากนัก พยายามเน้นในเรื่องความรับผิดชอบทำงานให้เสร็จ จึงควรเปลี่ยนกิจกรรมที่เปลี่ยนอริยาบถและเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ให้เด็กทำอย่างต่อเนื่อง
2. ให้การเสริมแรงทางบวกทันที เมื่อเด็กปฏิบัติตัวหรือทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์
3. เมื่อเด็กกระทำความผิดควรใช้การตักเตือน งดเวลาพัก ให้ทำเวรหรือการให้ทำงานที่ค้างไว้ให้เสร็จ แทนการลงโทษ

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก ผู้สอนควรกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ควรกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับช่วงความสนใจ อายุ เพศ และความชอบของเด็กออทิสติก การทำกิจกรรมซ้ำๆ สามารถส่งเสริมทักษะและการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก หากเด็กมีสมาธิสั้นมาก ผู้สอนจึงควรกำหนดระยะเวลาในการทำงานให้สั้น และปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง และให้การเสริมแรงทางบวกทันทีหรือภายหลังจากการทำกิจกรรมจบลง ในการวิจัย

ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกจัดกิจกรรมตามที่ได้ก่อทิสติกให้ความสนใจ จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ คู่มือทิสติก เล่นของเล่น และคุณภาพการดูในหนังสือ และการให้ตัวเสริมแรงทางบวกทันทีที่กิจกรรมจบลง

1.4 พฤติกรรมของเด็กก่อทิสติกที่เป็นอันตราย

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กก่อทิสติก เป็นผลมาจากลักษณะและธรรมชาติของเด็กก่อทิสติก เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ มีผู้ที่กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กก่อทิสติกไว้ดังนี้

เพ็ญแข ลิมศิลา (2540 : 56-62) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นอันตรายของเด็กก่อทิสติกไว้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการกระทำซ้ำๆ เป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ง่าย เช่น การโบกสะบัดมือ การเคาะ ชูด แกะ เกาหรือถูสิ่งของต่างๆ การโยกตัว การกระโดด บางรายแสดงพฤติกรรมรุนแรงหรือการทำร้ายตนเองจนเป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น เช่น การโขกศีรษะกับกำแพง การกัดและการหยิกตัวเอง การทุบคางของตนเอง
2. การแสดงพฤติกรรมเสี่ยงภัย เช่น การตีลังกา การเดินบนราวสะพาน การทรงตัวโดยใช้มือข้างเดียวยืนพื้น การใช้มือเดินแทนเท้า

3. การแสดงออกทางอารมณ์ไม่สมเหตุผล เป็นการไม่กลัวต่อสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น การเข้าไปหาสุนัขที่กำลังเห่ากรรโชก การข้ามถนนโดยไม่มองรถยนต์ การกระโดดลงจากที่สูง การควบคุมตนเองจากความต้องการไม่ได้

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2542 : 229) กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นอันตรายของเด็กก่อทิสติกว่า เด็กก่อทิสติกมีพฤติกรรมการกระตุ้นตัวเอง เช่น การเล่นกับวัตถุสิ่งของแบบซ้ำๆ กัดและหมุนสิ่งของไปมาเป็นเวลานาน ซึ่งพฤติกรรมบางอย่างเป็นอันตรายต่อตนเองได้ เช่น การตบหน้าตนเอง การกัดตัวเอง การใช้ศีรษะโขกวัตถุต่างๆ การมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย

สรุปว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กก่อทิสติก แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะดังนี้

1. ด้านการกระทำซ้ำๆ เป็นพฤติกรรมที่เด็กก่อทิสติกใช้การกระตุ้นตนเอง
2. พฤติกรรมทำร้ายตนเองและผู้อื่น
3. การแสดงพฤติกรรมเสี่ยงภัย ไม่กลัวต่อสิ่งที่เป็นอันตราย
4. การแสดงออกทางอารมณ์ไม่สมเหตุผล
5. การแสดงออกต่อบุคคลอย่างไม่ถูกต้อง

พฤติกรรมดังกล่าวเป็นผลให้เกิดอันตรายต่อเด็กก่อทิสติกเองและผู้อื่น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อาจถึงแก่ชีวิตได้

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม

2.1 ความหมายของการปรับพฤติกรรม

การปรับพฤติกรรมเป็นวิธีหรือเทคนิคที่สำคัญในการเสริมสร้างหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการปรับพฤติกรรมไว้ ดังนี้

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 10) ได้ให้ความหมายว่า การปรับพฤติกรรม หมายถึง การนำหลักการแห่งพฤติกรรมมาประยุกต์ โดยใช้เทคนิคหรือวิธีการปรับพฤติกรรม วิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีการมาผสมผสานและประยุกต์กัน เพื่อปรับหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตลอดจนการสร้างพฤติกรรมใหม่ และเสริมให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ประเทือง ภูมิภักทราคม (2540 : 20) ได้ให้ความหมายว่า การปรับพฤติกรรม หมายถึง การประยุกต์หลักการปรับพฤติกรรม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นที่พึงประสงค์ มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

กลุ่มงานจิตเวชเด็กและวัยรุ่น สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (2546 : 24-25) ได้ให้ความหมายว่า การปรับพฤติกรรม หมายถึง การใช้หลักทฤษฎีการเรียนรู้ อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ ของสังคม โดยมีหลักการให้รางวัล คือ ต้องเป็นสิ่งที่เด็กอยากได้ ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง และให้หลายอย่างสลับกันไป

ผดุง อารยะวิญญู (2546 : 103) ได้ให้ความหมายว่า การปรับพฤติกรรม หมายถึง กระบวนการในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้น

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2549 : 2 - 3) ได้ให้ความหมายว่า การปรับพฤติกรรม หมายถึง แนวทางหรือวิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยการนำเอาหลักการแห่งพฤติกรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ

จากความหมายของการปรับพฤติกรรมที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการปรับพฤติกรรม หมายถึง การนำวิธีหรือหลักการแห่งพฤติกรรมมาปรับเปลี่ยนหรือเสริมสร้างพฤติกรรมของบุคคลจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ

2.2 แนวคิดของการเสริมแรง

การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ เป็นการกระทำหรือเป็นพฤติกรรมของบุคคล เมื่อได้รับผลจากการกระทำที่ผ่านมา ถ้าผลของการกระทำเป็นสิ่งที่บุคคลต้องการ พฤติกรรมจะเกิดเพิ่มขึ้น หากผลของการกระทำเป็นสิ่งที่บุคคลไม่ต้องการ พฤติกรรมจะเกิดขึ้นลดลง หรือไม่เกิดพฤติกรรมนั้นเลยมีผู้นำเสนอหลักการปรับพฤติกรรมตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2524 : 172 – 173) ได้กล่าวถึงหลักการปรับพฤติกรรมตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ ดังนี้

1. ควรให้การเสริมแรงต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์
2. ไม่ให้การเสริมแรงต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

โดยให้ขั้นตอนการปรับพฤติกรรมไว้ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ในการปรับพฤติกรรม ว่าต้องการปรับพฤติกรรมใด

ให้ชัดเจน

2. เลือกตัวเสริมแรงและวิธีการให้การเสริมแรง ตามความต้องการของผู้รับการปรับพฤติกรรมและตามสถานการณ์ที่เหมาะสม

3. สังเกตและจดบันทึกการให้ตัวเสริมแรง

4. ติดตามผล โดยการตรวจสอบผลที่ได้จากการทดลอง ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และควรปรับปรุงแก้ไขหากไม่สามารถปรับพฤติกรรมได้

สุรางค์ ใคว์ตระกูล (2541 : 193 - 194) ได้กล่าวถึงหลักการปรับพฤติกรรมตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ ดังนี้

1. ผู้ปรับพฤติกรรมต้องทราบว่าผู้รับการปรับพฤติกรรมได้เกิดการเรียนรู้เรื่องใด และให้ตัวเสริมแรงแก่พฤติกรรมนั้นๆ ที่ผู้รับการปรับพฤติกรรมพึงพอใจ

2. การเสริมแรงในระยะแรกควรให้การเสริมแรงทุกครั้งให้ผู้รับการปรับพฤติกรรมแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แต่ในระยะหลังควรให้ตัวเสริมแรงเป็นครั้งคราว

3. หากมีความจำเป็นในการปรับพฤติกรรม สามารถใช้การเสริมแรงที่เป็นอาหารหรือรางวัลที่เป็นสิ่งของ หรือเป็นรางวัลที่ใช้ในการสะสมได้

4. ไม่ควรให้การเสริมแรงเมื่อผู้รับการปรับพฤติกรรมแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ศิริบุรณ์ สายโกสุม (2543 : 109) ได้กล่าวถึงหลักการปรับพฤติกรรมตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ ว่า การเสริมแรงแก่พฤติกรรมทั้งทางด้านบวกหรือทางด้านลบ มีผลต่อพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นตามมา เมื่อให้การเสริมแรงทางบวก พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อได้รับการเสริมแรงทางลบหรือการลงโทษ พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงจะลดลง หรือไม่เกิดพฤติกรรมนั้นอีก

โดยสรุปแล้ว จึงกล่าวได้ว่า หลักการปรับพฤติกรรมตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ ควรเลือกและเป้าหมายของการปรับพฤติกรรมอย่างชัดเจน เลือกตัวเสริมแรงที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้รับการปรับพฤติกรรม ให้การเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ควรมีการวางแผนและจัดบันทึกพฤติกรรมอย่างเป็นขั้นตอน ติดตามและปรับปรุงแก้ไขเสมอ

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

3.1 ความหมายของการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

การปรับพฤติกรรมจำเป็นต้องใช้ตัวเสริมแรงที่มีอิทธิพลต่อผู้รับการปรับพฤติกรรม จึงสามารถเพิ่มหรือลดพฤติกรรมต่างๆ ได้ การเสริมแรงทางบวกใช้เพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้ว ยังสามารถนำไปใช้เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ (Differential Reinforcement of Alternative Behavior : DRA) เป็นแนวทางหนึ่ง ในการแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมที่เหมาะสม มีผู้ที่ศึกษาและให้ความหมายไว้ดังนี้

ประเทือง ภูมิภักทราคม (2540 : 216) อธิบายว่าการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ หมายถึง การเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งหรือหลายพฤติกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นทดแทนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสภาพการณ์นั้นๆ ขณะเดียวกัน ถ้าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นจะไม่ได้รับการเสริมแรง จึงทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ตัวอย่างเช่น การลดพฤติกรรมขโมยของ โดยการให้การเสริมแรงต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎทางสังคมและการช่วยเหลือสังคม เพื่อลดหรือหยุดยั้งพฤติกรรมขโมยของ

ศรีตลา ศุลเตมีย์ (2545 : 26) อธิบายว่า การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ หมายถึง การเสริมแรงทางบวกนอกจากจะใช้เพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ยังสามารถ

ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ โดยการนำเงื่อนไขที่บุคคลพึงพอใจมาใช้ในการวางเงื่อนไข เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตัวอย่างเช่น การลดพฤติกรรมก่อนขึ้นเรียน โดยการเสริมแรงทางบวก ต่อพฤติกรรมการทำงานที่ไต่ของตน ด้วยอาหารหรือสิ่งของที่เด็กชอบเป็นรางวัล ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการทำงานที่ไต่ของตนเอง

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2549 : 244-245) อธิบายว่า การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ หมายถึง การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยให้ตัวเสริมแรงทางบวกกับพฤติกรรมหนึ่งหรือหลายพฤติกรรมที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน อาจเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแทนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในสภาพการณ์หรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ส่งผลให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ตัวอย่างเช่น การลดพฤติกรรมการหลับในชั้นเรียน โดยการให้การเสริมแรงต่อพฤติกรรมการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายเพิ่มขึ้น

จึงสามารถสรุปได้ว่า การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ หมายถึง การสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์พฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งหรือหลายพฤติกรรมให้เกิดขึ้นทดแทนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในสภาพการณ์ที่เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และ ให้การเสริมแรงทางบวกที่บุคคลมีความพึงพอใจแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ส่งผลให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง

3.2 กระบวนการการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์สามารถลดหรือยุติพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในระยะยาวได้ หากพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นแทนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นจะไม่มีโอกาสเกิดขึ้น มีผู้กล่าวถึงกระบวนการการเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอดังต่อไปนี้

ดิทซ์ และราฟ (Deitz and Rapp 1983 : 44 อ้างถึงใน อุบลวรรณ อ่อนคำผาง 2538 : 10) กล่าวถึงกระบวนการการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ดังนี้

1. การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ควรกำหนดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างชัดเจน
2. การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ไม่ควรใช้ร่วมกับการลงโทษ เพราะการลงโทษสามารถหยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างรวดเร็ว แต่จะมีผลกระทบทางด้านจิตใจของผู้รับการปรับพฤติกรรม

ประเทือง ภูมิภักตราคม (2540 : 218) กล่าวถึงกระบวนการการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ดังนี้

1. ควรระบุพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างชัดเจน และให้การเสริมแรงทางบวกแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างสม่ำเสมอ จะทำให้เสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การเลือกพฤติกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแทนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ควรเลือกพฤติกรรมที่กระทำแล้วสามารถทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นน้อยลง

3. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแทนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ควรเป็นพฤติกรรมที่ก่อประโยชน์แก่ผู้ถูกปรับพฤติกรรมมากที่สุด หากมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์หลายพฤติกรรม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีประโยชน์ต่อการปรับพฤติกรรมเท่าเทียมกัน ควรเลือกพฤติกรรมที่ผู้รับการปรับพฤติกรรมเคยกระทำมาก่อน ทั้งนี้ควรเสริมแรงแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่องจนเกิดขึ้นมาแทนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว

4. ควรเลือกตัวเสริมแรงทางบวกแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้รับการปรับพฤติกรรม ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นๆ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2549 : 244 - 245) กล่าวถึงกระบวนการการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอดังนี้

1. การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ เป็นการให้การเสริมแรงแก่พฤติกรรมอื่นทดแทนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ควรเลือกพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับการปรับพฤติกรรมและมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นๆ

2. ใช้วิธีการเสริมแรงตามหลักการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ในระยะแรกควรให้ตัวเสริมแรงทางบวกทุกครั้ง จนพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงลดตัวเสริมแรงทางบวกลง

3. เมื่อเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ควรให้การหยุดยั้งพฤติกรรมนั้นทันที

สรุปได้ว่ากระบวนการการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ คือ การดำเนินการให้การเสริมแรงทางบวกแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้ปรับพฤติกรรมควรเลือกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เกิดแทนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับบุคคลตามความสนใจและสภาพการณ์นั้นๆ เป็นประโยชน์แก่ผู้รับการปรับพฤติกรรมและให้ตัวเสริมแรงทางบวกแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นๆ จนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่มีโอกาสเกิดขึ้น

3.3 ข้อควรพิจารณาในการให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

จากกระบวนการการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ที่ให้แนวการปฏิบัติในการให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ซึ่งมีข้อควรพิจารณาที่สำคัญ (ประเทือง ภูมิภักทราคม 2540 : 219) ดังนี้

1. การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอต้องใช้เวลาในการปรับพฤติกรรมนาน เนื่องจากจะต้องทำให้เกิดความแน่ใจว่าการเสริมแรงแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดการกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และเกิดขึ้นมากพอที่จะลดโอกาสการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จึงไม่เหมาะกับการปรับพฤติกรรมการทำลายข้าวของ ยกเว้นแต่จะใช้วิธีการลงโทษ เป็นการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยตรง แต่การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอร่วมกับการลงโทษ แต่จะสร้างความคับข้องใจแก่ผู้ถูกปรับพฤติกรรม

2. การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ เป็นวิธีการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยการเสริมแรงทางบวกแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ จึงไม่สร้างความคับข้องใจแก่ผู้รับการปรับพฤติกรรม คือ การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้การเสริมแรงทางบวกแก่การกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดอย่างต่อเนื่องแทนการกระทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จึงไม่มีผลกระทบทางด้านจิตใจของผู้รับการปรับพฤติกรรม

3. การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ เป็นวิธีการเสริมแรงทางบวก เป็นวิธีที่สร้างเสริมและพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์แก่ผู้ถูกปรับพฤติกรรม ซึ่งเกิดผลดีในทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้ปรับพฤติกรรมและผู้รับการปรับพฤติกรรม

4. การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ สามารถลดหรือขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ในระยะยาว ถ้าได้รับการปรับพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยให้ตัวเสริมแรงทางบวกแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่มีโอกาสเกิดขึ้นอีก

สรุปได้ว่าข้อควรพิจารณาในการให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ คือ การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้วยการเสริมแรงทางบวกแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นการสร้างเสริมและพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับการปรับพฤติกรรมในระยะเวลานานพอที่จะลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้นควรเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เออย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่มีโอกาสเกิดขึ้นอีก

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

มีผู้ที่ศึกษาวิจัยการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ไว้ดังนี้

แสงรวี ศุทธกิจ (2531 : 62) ได้ศึกษาผลของการเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอ (DRA) ต่อการลดพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่สามารถเรียนได้ ชั้นประถมปีที่ 4 จำนวน 3 คน อายุระหว่าง 11-14 ปี มีระดับเชาว์ปัญญา ระหว่าง 50-52 ใช้การทดลองแบบสลับกลับ ในชั้นทดลอง ให้การเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอ เพื่อเพิ่มพฤติกรรมการทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง โดยครูกำหนดให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นเวลา 20 นาที ถ้านักเรียนทำได้ถูกต้องจะได้คะแนนข้อละ 1 คะแนน และถ้าทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องมากกว่า 2 ข้อขึ้นไป จะได้รับคะแนนพิเศษตามตารางที่กำหนดคะแนนที่ได้นี้นักเรียนสามารถนำมาแลกสิ่งของที่นักเรียนต้องการได้ ส่วนพฤติกรรมก่อนชั้นเรียนจะไม่ได้รับการเสริมแรง ผลการวิจัย พบว่า หลังให้การเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอนักเรียนมีพฤติกรรมก่อนชั้นเรียนลดลง

อุบลวรรณ อ่อนคำผาง (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของเทคนิคการเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอ (DRA) ต่อการลดพฤติกรรมไม่มีวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน ใช้แบบแผนการทดลองแบบเปลี่ยนเกณฑ์ ผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลองพบว่าพฤติกรรมไม่มีวินัยในชั้นเรียนลดลง

ศรีตลา ตูลเตมีย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การลดพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอ (DRA) ในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ โดยทดลองกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 3 คน อายุ 12 - 14 ปี มีระดับเชาว์ปัญญา ระหว่าง 50 -70 โดยการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ถูกต้อง เพื่อทดแทนพฤติกรรมก่อนชั้นเรียน แบ่งการทดลองเป็น 4 ระยะ ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ทั้งหมด 40 ครั้งๆ ละ 20 นาที เป็นการทดลองแบบสลับกลับ และใช้การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น และแสดงพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนลดลง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ พบว่า สามารถนำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เป็นอันตรายแก่ตนเอง ผู้วิจัยจึงได้ปรับพฤติกรรมเด็กออทิสติกให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม และเนื่องจากเป็นการเสริมแรงทางบวก แก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ จึงไม่เกิดความคับข้องใจแก่ผู้ถูกปรับพฤติกรรม เป็นการสร้างพฤติกรรมใหม่ให้แก่ผู้ถูกปรับพฤติกรรมในสถานการณ์นั้นๆ ลดโอกาสการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้นการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ จึงเป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสมในการปรับพฤติกรรมเด็กออทิสติกที่มีปัญหาในการเข้าใจภาษา เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ลดโอกาสการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงกับอันตรายที่จะเกิดขึ้น และการเสริมสร้างพัฒนาการในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้รับการยอมรับจากครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน เกิดความปลอดภัยแก่ตนเองและผู้อื่น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาไว้ ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

พฤติกรรมปืนที่สูง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี เรื่องผลของการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ต่อการลดพฤติกรรมป่วนที่สูงของเด็กออทิสติก ได้ทำการศึกษากับเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมร่วม คือ สมาธิสั้นและอยู่ไม่นิ่ง กำลังเรียนอยู่ระดับเตรียมความพร้อม รับบริการแบบประจำของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาเชิงทดลองแบบ ABA Design ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษารายกรณี ตัวอย่างในการศึกษาชื่อเด็กชายไฟก๊ก (นามสมมุติ) เป็นเด็กออทิสติก เพศชาย อายุ 6 ปี รับบริการแบบประจำ กำลังเรียนอยู่ในชั้นเตรียมความพร้อม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จากการวินิจฉัยตามเกณฑ์ข้อบ่งชี้คู่มือสถิติการจำแนกโรคทางจิตเวชและความผิดปกติทางจิต (DSM IV) จากสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี และการคัดกรองด้วยแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิซึม (KAS-SI Rating Scales : ADHD/LD/AUTISM (PDDs)) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ภาคผนวก ก) พบว่า เป็นเด็กออทิสติก มีพฤติกรรมร่วม คือ สมาธิสั้นและอยู่ไม่นิ่ง จึงทำการคัดเลือกจากการสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัยและครูประจำห้องเรียน ทั้งนี้พบว่า เด็กออทิสติกคนดังกล่าว มีพฤติกรรมป่วนเพียงนอนสองชั้นและกระโดดลงมาจากชั้นความถี่ที่มีแนวโน้มว่าเป็นพฤติกรรมที่อันตรายต่อเด็กและเป็นตัวแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อเด็กคนอื่นในห้องเรียนด้วย ซึ่งมีขั้นตอนในการคัดเลือkdังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากครูประจำห้องเรียน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 ท่าน ร่วมสังเกตพฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติก จำนวน 5 คน โดยเริ่มจากการอธิบายให้ครูประจำห้องเรียนทราบถึงความหมายพฤติกรรมปืนที่สูง วิธีการสังเกต และการบันทึกข้อมูลในแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปืนที่สูง และเริ่มสังเกตจริง จำนวน 1 สัปดาห์ จึงได้เลือกเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมปืนที่สูงแล้วกระโดดลงมา 1 คน คือ เด็กออทิสติกที่เป็นตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งในเวลา 1 ชั่วโมง เด็กออทิสติกคนนี้ แสดงพฤติกรรมปืนเพียงนอนสองชั้นแล้วกระโดดลงมาด้วยความถี่ 13 ครั้ง ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่ออันตราย

1.2 ทำการขออนุญาตจากผู้ปกครองของเด็กออทิสติก ให้ทำการศึกษาในครั้งนี้

1.3 การศึกษาข้อมูลพฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่ใช้เป็นตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยมีข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ชื่อเด็กชายไฟฟ้ (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 6 ปี รับบริการแบบประจำ กำลังเรียนอยู่ในชั้นเตรียมความพร้อม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เด็กชายไฟฟ้เป็นเด็กออทิสติกที่มีพัฒนาการล่าช้าทางด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านสังคม และด้านพฤติกรรม ดังนี้

ด้านภาษาและการสื่อสาร เด็กชายไฟฟ้ไม่สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ พูดไม่ได้ สามารถใช้ท่าทางในการสื่อสารกับผู้อื่นได้บ้าง เช่น จีบอวัยวะเพศ เมื่อต้องการปัสสาวะ การส่ายศีรษะเมื่อไม่ต้องการ การแบมือเมื่อต้องการสิ่งของหรือขนม และเข้าใจคำสั่งง่ายๆ ได้ เช่น การหันมองตามเป็นบางครั้งเมื่อมีคนเรียกชื่อ การนำห่อขนมไปทิ้งในถังขยะตามคำสั่ง การยกมือไหว้และขอบคุณตามคำบอกของครู ในบางครั้งที่ไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้จะกรี๊ดร้อง โวยวาย และร้องไห้ไม่ยอมหยุด

ด้านสังคม เด็กชายไฟฟ้ สามารถอยู่ร่วมกับคนที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคยได้ มักจะเล่นในสิ่งที่ตนเองชอบคนเดียว เช่น ตุ๊กตาปลา หนังสือภาพ รถตักดิน ฯลฯ มักจะหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมกลุ่ม และไม่ชอบเสียงกลองดังๆ เมื่อได้ยินจะใช้มือปิดหูและกรี๊ดร้อง แสดงความรักต่อผู้อื่นโดยการหยิก เข้ามากอดและใช้คางกดที่หน้าท้องหรือต้นขาของคนที่ถูกกอด มีพฤติกรรมหัวเราะหรือร้องไห้เสียงดัง

ด้านพฤติกรรม เด็กชายไฟฟ้ได้รับการวินิจฉัยตามเกณฑ์ข้อบ่งชี้ ตามคู่มือสถิติการจำแนกโรคทางจิตเวชและความผิดปกติทางจิต (DSM IV) จากสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี และได้รับการคัดกรองด้วยแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บทพร่องทางการเรียนรู้ และออทิซึม (KAS-SI Rating Scales : ADHD/LD/AUTISM (PDDs))

ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าเด็กชายไฟ้ก็ เป็น โรคอหิวาต์ มีพฤติกรรมร่วม คือสมาธิสั้นและอยู่ไม่นิ่ง (ภาคผนวก ก) ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมโดยใช้แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่าเด็กชอบวิ่งและปีนป่ายที่ต่างๆ โดยเฉพาะการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากๆ โดยการปีนขึ้นทางบันไดทางขึ้นข้างเตียงนอนสองชั้น เมื่อขึ้นถึงเตียงนอนชั้นที่สองแล้วกระโดดลงมา จนนักเรียนในหอนอนหลายคนเลียนแบบพฤติกรรมป็นที่สูงบนหอนอน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคิอาร์เอ
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมป็นที่สูง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 3.1 แบบสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก
- 3.2 แบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์
- 3.3 แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง
- 3.4 แบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคิอาร์เอ
- 3.5 โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคิอาร์เอ

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

4.1 แบบสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก

4.1.1 เลือกตัวเสริมแรงทางบวกที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กออทิสติก ขณะที่ได้รับตัวเสริมแรงทางบวกจากครูผู้สอนในสถานการณ์ต่างๆ พร้อมบันทึกตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกพึงพอใจ เป็นเวลา 1 สัปดาห์

4.1.2 จากการสังเกตผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมมาจัดทำแบบสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก ได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจรายละเอียด ให้สอดคล้องกับคำนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.1.3 ผู้วิจัยนำแบบสำรวจที่ได้รับการแก้ไขไปให้ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก ในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีหน้าที่ให้การดูแลเด็กออทิสติกและมีความใกล้ชิดกับเด็กออทิสติกเป็นอย่างดี ลงความเห็นโดยใส่หมายเลขเรียงลำดับตัวเสริมแรงทางบวกที่ออทิสติกให้ความสนใจ จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ซึ่งได้ข้อมูลสรุปได้ว่าตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกมีความพึงพอใจสามารถจัดลำดับได้ดังนี้ อันดับที่ 1 คือ เล่นปุ๊ปุ๊ อันดับ 2 คือ โอบกอด อันดับ 3 คือ ลูกปัดสี อันดับ 4 คือ พุดชมพู อันดับ 5 คือ การหอมแก้ม อันดับ 6 คือ การปรบมือ อันดับ 7 คือ การจับไหล่ และอันดับ 8 คือ การจับมือ (ภาคผนวก ข)

4.1.4 เนื่องจากเด็กออทิสติกที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีพฤติกรรมร่วมคือ สมาธิสั้นและอยู่นิ่งในระดับมาก ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องนำตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกมีความพึงพอใจที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ เล่นปุ๊ปุ๊ โอบกอด และลูกปัดสี มาใช้เป็นรางวัล เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง

4.2 แบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4.2.1 ในการจัดทำแบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเล่นและการทำกิจกรรมต่างๆ ของเด็กออทิสติก ในสถานที่ต่างๆ เพื่อศึกษาว่าเด็กออทิสติกให้ความสนใจกิจกรรมแบบใดที่จะเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์แทนพฤติกรรมป็นที่สูง เป็นเวลา 1 สัปดาห์

4.2.2 ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมที่เด็กออทิสติกให้ความสนใจมาเลือกเฉพาะกิจกรรมที่สามารถจับบนหอนอนได้ มาจัดทำเป็นแบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4.2.3 ผู้วิจัยนำแบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจรายละเอียด ขอคำแนะนำ และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.2.4 ผู้วิจัยนำแบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ไปให้ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกซึ่งมีหน้าที่ให้การดูแลและมีความใกล้ชิดกับเด็กออทิสติกเป็นอย่างดี ลงความเห็นและใส่หมายเลขเรียงลำดับกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ซึ่งได้ข้อมูลสรุปได้ว่ากิจกรรมที่เป็นพฤติกรรม

ที่ฟังประสงค์ที่เด็กออทิสติกมีความสนใจได้รับการจัดลำดับ ดังนี้ อันดับที่ 1 คือ ดูโทรทัศน์ อันดับ 2 คือ เล่นของเล่น ได้แก่ ตุ๊กตาปลา สวนสัตว์ อันดับ 3 คือ ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ อันดับ 4 คือ ต่อบล็อก อันดับ 5 คือ ร้อยลูกปัด อันดับ 6 คือ ฟังเพลง และอันดับ 7 คือ ร้องเพลง (ภาคผนวก ก)

4.2.5 ผู้วิจัยจึงเลือกกิจกรรมสามอันดับแรก ได้แก่ ดูโทรทัศน์ เล่นของเล่น และ ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ มาสร้างเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ฟังประสงค์ให้เกิดขึ้นแทนพฤติกรรม ปีนที่สูง และเนื่องจากตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กออทิสติก ที่มีพฤติกรรมร่วม คือ สมาธิสั้น และอยู่ไม่นิ่ง ผู้วิจัยจึงต้องใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อเบนความสนใจต่อพฤติกรรมปีนที่สูง

4.3 แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปีนที่สูง

4.3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

4.3.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรม โดยเลือกวิธีที่เหมาะสมต่อพฤติกรรม ที่เป็นปัญหาของตัวอย่างในการวิจัย จนได้แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปีนที่สูง นำไปให้ อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบรายละเอียดของแบบสังเกตพฤติกรรม ให้สอดคล้องกับคำนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.3.3 นำแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปีนที่สูง (ภาคผนวก ง) ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมปีนที่สูง

4.3.4 ลักษณะของแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปีนที่สูง

แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปีนที่สูง เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลา ใช้สังเกตพฤติกรรมปีนที่สูงของเด็กออทิสติกบนหอนอน ให้เวลาสังเกต 60 นาที ตั้งแต่เวลา 19.00-20.00 น. โดยแบ่งเป็น 60 ช่วงเวลา ซึ่งแบ่งการสังเกตออกเป็น 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 สังเกตก่อนการทดลอง ใช้เวลาจำนวน 2 สัปดาห์ ครั้งที่ 2 สังเกตระหว่างการทดลอง ใช้เวลาจำนวน 8 สัปดาห์ ครั้งที่ 3 สังเกตหลังจากการทดลอง ใช้เวลาจำนวน 2 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 12 สัปดาห์

4.3.5 วิธีการบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากครูประจำห้องนอนจำนวน 2 คน เป็นผู้ช่วยผู้วิจัย มีหน้าที่สังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติกลงในแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง เมื่อเด็กออทิสติกที่เป็นตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาป็นขึ้นทางบันไดด้านข้างเตียงนอนสองชั้น โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้น ใช้นาฬิกาในการจับเวลา เมื่อครบเวลา 60 นาที จะหยุดสังเกตทันที แล้วรวมช่วงเวลาของพฤติกรรมป็นที่สูง และนำมาหาค่าเฉลี่ยในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยได้อธิบายให้ผู้ช่วยผู้วิจัยเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา คำนิยามของพฤติกรรมป็นที่สูง วิธีการใช้แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง เพื่อเกิดความเข้าใจที่ตรงกันและสามารถใช้แบบสังเกตพฤติกรรมอย่างถูกต้องและเหมาะสม และได้ดำเนินการทดลองใช้แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงก่อนการทดลองจริง เพื่อหาความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต เป็นเวลา 4 วัน ค่าความเที่ยงตรงจะต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549 : 78- 80) จะถือว่าผลการสังเกต มีความเที่ยงตรง โดยมีค่าความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกตดังสูตรคำนวณ

$$IOR = \frac{A}{A + D} \times 100$$

A = การบันทึกได้ตรงกันระหว่างผู้สังเกตในแต่ละช่วงเวลา

D = การบันทึกได้ไม่ตรงกันระหว่างผู้สังเกตในแต่ละช่วงเวลา

ซึ่งผลจากการทดลองใช้แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง ของครูประจำห้องนอนทั้ง 2 คน ได้ค่าความเที่ยงตรง ร้อยละ 99.16 แสดงว่าผลการสังเกตมีความเที่ยงตรงในระดับที่ยอมรับได้ (ภาคผนวก จ) ผู้วิจัยจึงนำแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง มาใช้เก็บข้อมูล

4.4 แบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอีอาร์เอ

4.4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเด็กออทิสติกพบว่า การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอีอาร์เอ มีความเหมาะสมกับการปรับพฤติกรรมป็นที่สูง

4.4.2 ผู้วิจัยจัดทำแบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

4.4.3 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความสอดคล้อง ตามวัตถุประสงค์และวิธีการ ดำเนินการ

4.4.4 นำแบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ เพื่อลดพฤติกรรม ปืนที่สูงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.4.5 ผู้วิจัยทำหน้าที่บันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรม ด้วยเทคนิคดีอาร์เอ (ภาคผนวก ก) เมื่อเด็กออกทิสติกแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจะทำเครื่องหมาย (-) ลงในช่องตามช่วงเวลาแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และ ใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง ตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้น เมื่อเด็กออกทิสติกแสดงพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้นาฬิกาในการจับเวลา เมื่อครบเวลา 60 นาที ผู้วิจัยจะหยุดการทำกิจกรรม ที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทันที

4.5 โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

4.5.1 ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติกบนหอนอน

ตามสภาพจริงก่อนดำเนินการจัดทำโปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ พบว่า เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมปืนที่สูง โดยการปีนเตียงนอนสองชั้นหลายคน แต่มีเด็กออทิสติก 1 คน ที่ปีนเตียงนอนสองชั้นแล้วกระโดดลงมา จากการสังเกตพฤติกรรมประมาณ 60 นาที พบว่า แสดงพฤติกรรมปืนที่สูงด้วยความถี่ 13 ครั้ง

4.5.2 จากผลการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่ใช้เป็นตัวอย่างที่ ใช้ในการศึกษา พบว่า เด็กคนดังกล่าว มีปัญหาทางพฤติกรรมร่วม คือ สมาธิสั้น และอยู่ไม่นิ่ง เป็นอย่างมากและเป็นประจำ ผู้วิจัยจำเป็นต้องสร้างพฤติกรรมใหม่ที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และตัวเสริมแรงทางบวกให้หลากหลาย เพื่อดึงดูดและเบี่ยงเบนความสนใจของเด็กออทิสติก ไม่ให้เกิดพฤติกรรมปืนที่สูงในช่วงเวลาดังกล่าว

4.5.3 ผู้วิจัยดำเนินการเขียนโปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ โดยการศึกษาจากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ โดยนำ กิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ภาคผนวก ก) และตัวเสริมแรงทางบวก (ภาคผนวก ข) ที่ได้จากการสอบถามจากผู้ปกครอง ครูผู้สอน และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

ซึ่งมีหน้าที่ให้การดูแลและมีความใกล้ชิดกับเด็กออทิสติกเป็นอย่างดี เป็นข้อมูลในการสร้างโปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคีย์เอ ใช้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

4.5.3 ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาของเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมร่วม คือ สมาธิสั้น และอยู่ไม่นิ่งเป็นอย่างมากและเป็นประจำ ผู้วิจัยจึงมีเป้าหมายหลักเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจากพฤติกรรมป่วนที่สูง จึงได้จัดทำตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดรายการโทรทัศน์ กิจกรรมการเล่น และหนังสือที่มีภาพการ์ตูน อย่างหลากหลาย เป็นรายวัน โดยคำนึงถึงความสนใจของเด็กออทิสติกเป็นหลัก ดังนี้

1) กิจกรรมดูโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้กำหนดรายการ ละคร และการ์ตูนที่จะให้เด็กออทิสติกดูตามตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และเนื่องจากเด็กออทิสติกมีความสนใจเรื่องสัตว์และเสียงเพลง ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกรายการ ละคร และการ์ตูนที่เกี่ยวกับสัตว์และเสียงเพลง มาเป็นตอนสั้นๆ มีความยาวไม่เกินตอนละ 5 นาที จึงสามารถเริ่มและจบกิจกรรมดูโทรทัศน์ได้ ภายในเวลา 5 นาที

2) กิจกรรมเล่นของเล่น ผู้วิจัยได้จัดเตรียมของเล่นและกิจกรรมการเล่นอย่างหลากหลาย ซึ่งได้กำหนดไว้ตามตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อดึงดูดและเบนความสนใจจากพฤติกรรมป่วนที่สูงมาเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และเนื่องจากเด็กออทิสติกมีสมาธิสั้นมาก ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมในเวลาสั้นๆ เป็นการลดระยะเวลาในการทำงานให้สั้นลง โดยให้ออทิสติกได้พยายามทำงานให้เสร็จทีละอย่าง แต่ละอย่างใช้เวลาไม่นานมากนักและเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของเด็กออทิสติก ซึ่งผู้วิจัยเน้นในเรื่องความรับผิดชอบทำงานให้เสร็จและออทิสติกได้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

3) กิจกรรมดูภาพการ์ตูนในหนังสือ ผู้วิจัยจัดเตรียมหนังสือต่างๆ อย่างหลากหลาย ตามความสนใจของเด็กออทิสติก เช่น แบบเรียน ก.ไก่ แบบเรียนภาษาอังกฤษที่มีรูปภาพสวยงาม หนังสือภาพที่มีภาพสัตว์ เป็นต้น ซึ่งได้กำหนดไว้ตามตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เนื่องจากเด็กออทิสติกมีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร ผู้วิจัยจะเป็นคนอ่านให้ฟัง ชื่อภาพต่างๆ ในหนังสือ และพูดคุยกับเด็กออทิสติก เป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในสิ่งต่างๆ และควบคุมไม่ให้เกิดพฤติกรรมป่วนที่สูง

4.5.4 นำโปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคีย์เอและตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ภาคผนวก ข) ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการ

4.5.5 นำโปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.5.6 นำโปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ (ภาคผนวก ข) ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้บันทึกข้อมูลในการวิจัย เพื่อลดพฤติกรรมปิ่นที่สูง ในวันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 19.00 – 20.00 น. เป็นเวลา 8 สัปดาห์ จำนวน 32 ครั้ง

4.6 สภาพแวดล้อมของการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามสภาพจริงบนหอนอน ช่วงเวลา 19.00 - 20.00 น. เป็นเวลาที่เด็กออทิสติกซึ่งเป็นนักเรียนประจำพักผ่อนก่อนเข้านอน ในบริบทของหอนอนมีครูผู้ดูแลที่เป็นเพียงนอนสองชั้น จำนวน 23 หลัง และตู้เหล็ก จำนวน 11 หลัง และมีสถานที่ในการจัดกิจกรรมจำกัด (ภาคผนวก ฉ) ผู้วิจัยจึงเตรียมกิจกรรมที่เด็กออทิสติกให้ความสนใจ จากการสังเกตและการสอบถามจากผู้ปกครอง ครูประจำชั้น และนักวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีหน้าที่ดูแลและมีความใกล้ชิดกับเด็กออทิสติกเป็นอย่างดี และปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่แตกต่างกันเพื่อดึงดูดความสนใจ โดยคำนึงถึงความสนใจของเด็กออทิสติก ได้แก่ ดูโทรทัศน์ เล่นของเล่น และดูภาพการ์ตูนในหนังสือ ผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมต่างๆ ไว้ในตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ภาคผนวก ข) โดยจัดกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม กิจกรรมละ 4 รอบ รอบละ 5 นาที เป็นเวลา 60 นาที เมื่อเด็กออทิสติกร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยไม่แสดงพฤติกรรมปิ่นที่สูง จะได้รับตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกมีความพึงพอใจทันทีจากผู้วิจัย ทุกๆ 5 นาที เมื่อกิจกรรมจบลงตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก แก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่องจนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ พฤติกรรมปิ่นที่สูง ไม่มีโอกาสเกิดขึ้น ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการทำวิจัยในครั้งนี้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขั้นตอนการทดลอง

5.1.1 ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ปกครองเด็กออทิสติกก่อนการดำเนินการทดลองและขอทราบข้อมูลเด็กออทิสติกจากผู้ปกครอง เพื่อให้สามารถวางแผนทดลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกให้ความสนใจ ฟังพอใจ และสามารถทำได้ตามสภาพความเป็นจริงบนหอนอนจากการสอบถามจากผู้ปกครอง ครูประจำชั้น และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก โดยใช้แบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์และแบบสำรวจตัวเสริมแรงทางบวกที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น จนได้กิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามความสนใจของเด็กออทิสติก และตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกมีความพึงพอใจ ในสามอันดับแรกมาใช้กระตุ้นความสนใจและควบคุมไม่ให้เกิดพฤติกรรมป็นที่สูงเป็นเป้าหมายหลัก ดังนี้

ตารางที่ 1 การสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก

กิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์	ตัวเสริมแรงทางบวก
ดูโทรทัศน์ (อันดับที่ 1)	เล่นปุ๊ได้ (อันดับที่ 1)
เล่นของเล่น (อันดับที่ 2)	โอบกอด (อันดับที่ 2)
ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ (อันดับที่ 3)	ลูบศีรษะ (อันดับที่ 3)

โดยมีเงื่อนไขในการให้ตัวเสริมแรงทางบวก คือ เด็กออทิสติกต้อง นั่งทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีพฤติกรรมป็นที่สูงจะได้รับตัวเสริมแรงทางบวกทันทีเมื่อกิจกรรมจบลง โดยมีเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวกดังนี้

- เกณฑ์ที่ 1 เมื่อเด็กออทิสติกร่วมกิจกรรมกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 3 นาที โดยไม่แสดงพฤติกรรมป็นที่สูง ผู้วิจัยจะให้ตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกพึงพอใจทันทีเมื่อจบกิจกรรม คือ การลูบศีรษะ
- เกณฑ์ที่ 2 เมื่อเด็กออทิสติกร่วมกิจกรรมกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 4 นาที โดยไม่แสดงพฤติกรรมป็นที่สูง ผู้วิจัยจะให้ตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกพึงพอใจทันทีเมื่อจบกิจกรรม คือ โอบกอด
- เกณฑ์ที่ 3 เมื่อเด็กออทิสติกร่วมกิจกรรมกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 5 นาที โดยไม่แสดงพฤติกรรมป็นที่สูง ผู้วิจัยจะให้ตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกพึงพอใจมากที่สุดทันทีเมื่อจบกิจกรรม คือ เล่นปุ๊ได้

ตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก ผู้วิจัยเป็นผู้ให้การเสริมแรง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก

เวลาในการทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์	ตัวเสริมแรงทางบวกที่ได้รับจากผู้วิจัย
ร่วมกิจกรรมต่อเนื่องเป็นเวลา 3 นาที	ลูกสปีรยะ
ร่วมกิจกรรมต่อเนื่องเป็นเวลา 4 นาที	โอบกอด
ร่วมกิจกรรมต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 5 นาที	เล่นปุ๊ปุ๊

5.2 ขั้นตอนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เป็นการศึกษารายกรณี (Single Subject Design) รูปแบบ ABA Design การทดลองในครั้งนี้ใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ เป็นเวลา 48 วัน แบ่งระยะการทดลองออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะพื้นฐาน (A1) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ในช่วงเวลา 19.00–20.00 น. เป็นเวลา 60 นาที บนหอนอน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เป็นระยะที่ใช้การสังเกตพฤติกรรมป็นที่สูงเพื่อหาสัญญาณของพฤติกรรมป็นที่สูง ตามสภาพจริง โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก และยังไม่มีการใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

ระยะที่ 2 ระยะทดลอง (B) ใช้เวลา 8 สัปดาห์ เป็นระยะที่ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ พร้อมบันทึกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกลงในแบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ตามสภาพความเป็นจริงบนหอนอน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ในช่วงเวลา 19.00–20.00 น. เป็นเวลา 60 นาที และให้ผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน บันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงตามแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก

ระยะที่ 3 ระยะถอน (A2) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ เป็นระยะที่หยุดใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ในช่วงเวลา 19.00–20.00 น. เป็นเวลา 60 นาที ตามสภาพจริงบนหอนอน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี และให้ผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน บันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงตามแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 3 ผังการทดลอง

ระยะที่ 1 (A1) ระยะพื้นฐาน	ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง	ระยะที่ 3 (A2) ระยะถอดถอน
การหาเส้นฐาน ของ การ เกิด พฤติกรรมปืนที่สูง ของเด็กออทิสติก ใช้เวลาจำนวน 2 สัปดาห์ โดยการ สังเกตพฤติกรรมปืน ที่สูง บันทึกช่วงเวลา ของพฤติกรรมปืน ที่สูงในแต่ละวันแล้ว หาค่าเฉลี่ยเป็นราย สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 25 สิงหาคม 2551 ถึง วันที่ 4 กันยายน 2551	ดำเนินการปรับพฤติกรรม โดยใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วย เทคนิคดีอาร์เอ ใช้เวลาจำนวน 8 สัปดาห์ให้ เด็กออทิสติกทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ คือ ดูโทรทัศน์ เล่นของเล่น และดูภาพการ์ตูนในหนังสือ ตามตารางการจัด กิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ภาคผนวก ข) แทนพฤติกรรมปืนที่สูง ถ้าเด็กออทิสติกนั่งทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จะได้รับตัวเสริมแรงทางบวกทันทีจากผู้วิจัย คือ เล่นปุ๊ปุ๊ โอบกอด และ ลูกศิษย์ ตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก ผู้วิจัย เป็นผู้บันทึกแบบบันทึกการเสริมแรง พฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ตลอดระยะเวลา ใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วย เทคนิคดีอาร์เอ และผู้ช่วยผู้วิจัยทำหน้าที่สังเกต และบันทึกช่วงเวลาของพฤติกรรมปืนที่สูง ในแต่ละวันแล้ว หาค่าเฉลี่ยเป็นรายสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2551 ถึง วันที่ 31 ตุลาคม 2551	การถอดถอน โปรแกรมการ เสริมแรงพฤติกรรม ด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ใช้เวลาจำนวน 2 สัปดาห์ โดย การสังเกตพฤติกรรม ปืนที่สูง บันทึก ช่วงเวลาของ พฤติกรรมปืนที่สูงใน แต่ละวันแล้วหาค่า เฉลี่ยเป็นราย สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน 2551ถึง วันที่ 13 พฤศจิกายน 2551

5.3 การดำเนินการทดลอง

การทดลองในครั้งนี้ใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ เป็นเวลา 48 วัน โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะเส้นฐาน (A1) เป็นระยะที่สังเกตและบันทึกพฤติกรรมปืนที่สูงก่อนการใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ เพื่อหาข้อมูลพฤติกรรมปืนที่สูงในระดับเส้นฐาน โดยการนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ยเพื่อกำหนดเส้นฐาน ใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมปืนที่สูงหลังจากการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ ใช้เวลาในการสังเกตเป็นเวลา 2 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 2) ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 25 สิงหาคม 2551 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 4 กันยายน 2551 จำนวน 8 วัน

ในการสังเกตพฤติกรรมในระยะเส้นฐาน ผู้ช่วยผู้วิจัยทำหน้าที่สังเกตและบันทึกพฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติก ณ หอนอน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี วันละ 60 นาที ตั้งแต่ 19.00 - 20.00 น. ในวันจันทร์ - วันพฤหัสบดี โดยใช้นาฬิกาในการจับเวลา ซึ่งการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปืนที่สูงดำเนินการตามสภาพแวดล้อมจริง เวลาและสถานที่เดิมทุกครั้ง

2. ระยะทดลอง (B) ระยะนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 10) ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 8 กันยายน 2551 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 30 ตุลาคม 2551 จำนวน 32 วัน วันละ 60 นาที ตั้งแต่ 19.00 - 20.00 น. ในวันจันทร์ - วันพฤหัสบดี และผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปืนที่สูงโดยใช้นาฬิกาในการจับเวลาในระยะทดลองนี้จะดำเนินการตามสภาพแวดล้อมจริง เวลาและสถานที่เดิมทุกครั้ง โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 การดำเนินการตามโปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ ในสัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 10 ผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามตารางการทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 3 กิจกรรม คือ ดูโทรทัศน์ เล่นของเล่น และดูภาพการ์ตูนในหนังสือ กิจกรรมละ 4 รอบ รอบละ 5 นาที เป็นเวลา 60 นาที ถ้าเด็กออทิสติกนั่งทำกิจกรรมกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีพฤติกรรมปืนที่สูง จะได้รับตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกพอใจ คือ เล่นปุ๊ได้ โอบกอด และลูบศีรษะ ตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก ผู้วิจัยจะบันทึกแบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอเพื่อหาค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2.2 ผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน ทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมตามแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปืนที่สูง ตลอดระยะเวลา 60 นาที เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปหาค่าเฉลี่ยในแต่ละสัปดาห์

การดำเนินการในระยะทดลอง ผู้วิจัยจะนำผลการสังเกตพฤติกรรมปืนที่สูงจากผู้ช่วยผู้วิจัยมาเขียนเป็นกราฟและตารางแสดงข้อมูล เพื่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม

ปีนที่สูงและนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ มาเขียนเป็นตารางแสดงข้อมูล เพื่อทราบระยะเวลาในการทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3. ระยะถดถอย (A2) เป็นระยะที่หยุดการให้การเสริมแรงด้วยเทคนิคอาร์เอ ตามโปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ กลับไปใช้วิธีการในระยะพื้นฐานเป็นเวลา 2 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 11 - สัปดาห์ที่ 12) ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 3 พฤศจิกายน ถึงวันพฤหัสบดีที่ 13 พฤศจิกายน 2551 จำนวน 8 วัน วันละ 60 นาที ตั้งแต่เวลา 19.00 - 20.00 น. ในวันจันทร์ - วันพฤหัสบดี โดยผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน ทำหน้าที่สังเกตและบันทึกพฤติกรรมปีนที่สูงของเด็กออทิสติก ใช้นาฬิกาในการจับเวลา ดำเนินการตามสภาพแวดล้อมจริง เวลา และสถานที่เดิมทุกครั้ง เพื่อดูความคงที่ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่พึงประสงค์

เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยนำข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมปีนที่สูงจากผู้ช่วยผู้วิจัย มาเขียนเป็นตารางและกราฟ เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมปีนที่สูงของเด็กออทิสติก ตลอด 3 ระยะ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางใด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติในการวิเคราะห์ คือ จำนวนความถี่ ค่าเฉลี่ย ดังนี้

6.1 นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรมปีนที่สูงในแต่ละวันของผู้ช่วยผู้วิจัย มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เป็นรายวันและรายสัปดาห์ ในแต่ละระยะการทดลองนำข้อมูลที่ได้มาแสดงเป็นตารางและกราฟ

6.2 การนำเสนอข้อมูลเป็นกราฟเปรียบเทียบพฤติกรรมปีนที่สูงของเด็กออทิสติกบนหอนอน ในระยะพื้นฐาน ระยะทดลอง และระยะถดถอย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลของการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคอร์ดเอ ต่อการลดพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก การศึกษารายกรณีของ เป็นเด็กออทิสติก เพศชาย อายุ 6 ปี ชื่อเด็กชายโฟกกี (นามสมมุติ) รับบริการแบบประจำ กำลังเรียนอยู่ในชั้น เตรียมความพร้อมของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สำนักงานบริหารงาน การศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 (A1) ระยะเสั้่นฐาน เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงในระยะ เสี้่นฐาน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ๆ ละ 4 ครั้งๆ ละ 60 นาที ระหว่างเวลา 19.00 - 20.00 น.รวม 8 ครั้ง

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง เป็นระยะที่ใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิค คอร์ดเอ พร้อมการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 4 ครั้งๆ ละ 60 นาที ระหว่างเวลา 19.00 - 20.00 น. รวม 32 ครั้ง

ระยะที่ 3 (A2) ระยะถอดถอน เป็นระยะที่หยุดใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรม ด้วยเทคนิคคอร์ดเอ เป็นเวลา 2 สัปดาห์ๆ ละ 4 ครั้งๆ ละ 60 นาที ระหว่างเวลา 19.00 - 20.00 น. รวม 8 ครั้ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและบันทึก พฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตในแต่ละระยะมาหาความถี่และค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้ง เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติกในระยะเสั้่นฐานและหลังจาก ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคอร์ดเอ เพื่อทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ผู้วิจัย นำเสนอข้อมูลจากการวิจัย ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก ทั้ง 3 ระยะ เป็นความถี่ที่เกิดพฤติกรรมป็นที่สูงมาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละวันและสัปดาห์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา แสดงเป็นตารางและกราฟ

2. การนำเสนอข้อมูลเป็นกราฟเปรียบเทียบพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก ในระยะ เส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะถดถอย

ตารางที่ 4 ความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก ในระยะเส้นฐาน (A1)

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	ความถี่	ค่าเฉลี่ย
1	1	วันที่ 25 สิงหาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	13	14
	2	วันที่ 26 สิงหาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	14	
	3	วันที่ 27 สิงหาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	14	
	4	วันที่ 28 สิงหาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	15	
2	5	วันที่ 31 สิงหาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	15	13.5
	6	วันที่ 1 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	14	
	7	วันที่ 2 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	12	
	8	วันที่ 3 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	13	
รวม				110	13.75

จากตารางที่ 4 แสดงว่าระยะเส้นฐาน (A1) มีความถี่ของพฤติกรรมป็นที่สูง สูงที่สุด คือ 15 ครั้ง น้อยที่สุด คือ 12 ครั้ง และมีค่าเฉลี่ยของความถี่พฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก เท่ากับ 13.75

ตารางที่ 5 ความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติกในระยะทดลอง (B)

ลำดับที่	ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	ความถี่	ค่าเฉลี่ย
3	9	วันที่ 9 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	9	7.75
	10	วันที่ 10 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	8	
	11	วันที่ 11 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	7	
	12	วันที่ 12 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	8	
4	13	วันที่ 16 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	8	8
	14	วันที่ 17 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	10	
	15	วันที่ 18 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	7	
	16	วันที่ 19 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	7	
5	17	วันที่ 23 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	7	6
	18	วันที่ 24 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	6	
	19	วันที่ 25 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	6	
	20	วันที่ 26 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	5	
6	21	วันที่ 30 กันยายน 2551	19.00 – 20.00 น.	7	6.25
	22	วันที่ 1 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	6	
	23	วันที่ 2 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	6	
	24	วันที่ 3 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	6	
7	25	วันที่ 7 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	6	5.67
	26	วันที่ 8 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	5	
	27	วันที่ 9 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	6	
	28	วันที่ 10 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	0	
8	29	วันที่ 14 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	6	4.75
	30	วันที่ 15 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	5	
	31	วันที่ 16 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	4	
	32	วันที่ 17 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	4	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	ความถี่	ค่าเฉลี่ย
9	33	วันที่ 21 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	5	4.3
	34	วันที่ 22 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	4	
	35	วันที่ 23 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	4	
	36	วันที่ 24 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	0	
10	37	วันที่ 28 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	6	4.25
	38	วันที่ 29 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	3	
	39	วันที่ 30 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	4	
	40	วันที่ 31 ตุลาคม 2551	19.00 – 20.00 น.	4	
รวม				178	5.56

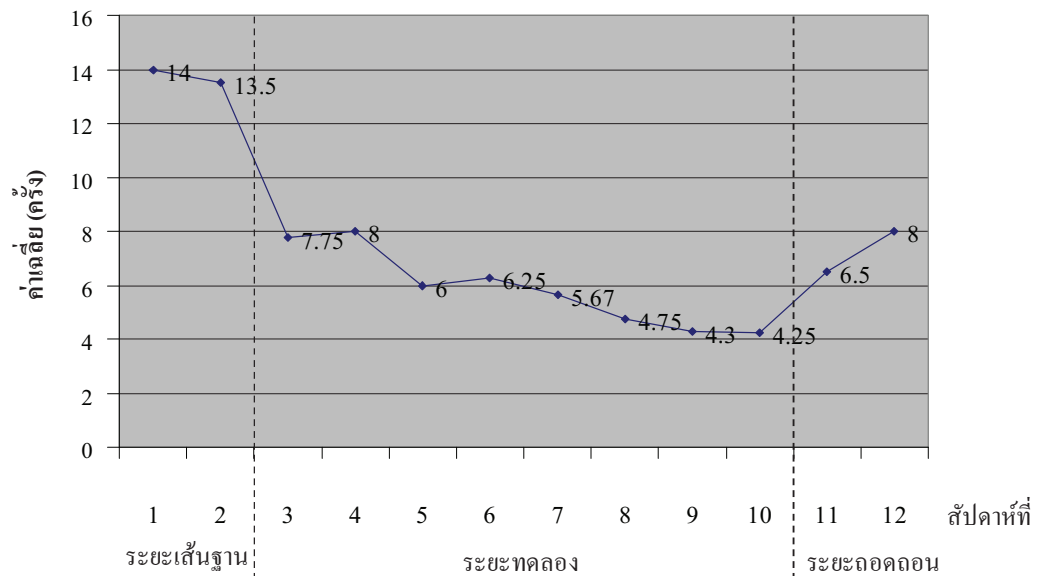
จากตารางที่ 5 แสดงว่าระยะทดลอง (B) มีความถี่ของพฤติกรรมปืนที่สูง สูงที่สุด คือ 10 ครั้ง น้อยที่สุด คือ 3 ครั้ง และมีค่าเฉลี่ยของความถี่พฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติกเท่ากับ 5.56

ตารางที่ 6 ความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก ในระยะถดถอย (A2)

ลำดับที่	ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	ความถี่	ค่าเฉลี่ย
11	41	วันที่ 3 พฤศจิกายน 2551	19.00 – 20.00 น.	6	6.5
	42	วันที่ 4 พฤศจิกายน 2551	19.00 – 20.00 น.	6	
	43	วันที่ 5 พฤศจิกายน 2551	19.00 – 20.00 น.	7	
	44	วันที่ 6 พฤศจิกายน 2551	19.00 – 20.00 น.	7	
12	45	วันที่ 10 พฤศจิกายน 2551	19.00 – 20.00 น.	8	8
	46	วันที่ 11 พฤศจิกายน 2551	19.00 – 20.00 น.	7	
	47	วันที่ 12 พฤศจิกายน 2551	19.00 – 20.00 น.	8	
	48	วันที่ 13 พฤศจิกายน 2551	19.00 – 20.00 น.	9	
รวม				58	7.25

จากตารางที่ 6 แสดงว่าระยะถดถอย (A2) มีความถี่ของพฤติกรรมป็นที่สูง สุดที่สุด คือ 9 ครั้ง น้อยที่สุด คือ 6 ครั้ง และมีค่าเฉลี่ยของความถี่พฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก เท่ากับ 7.25

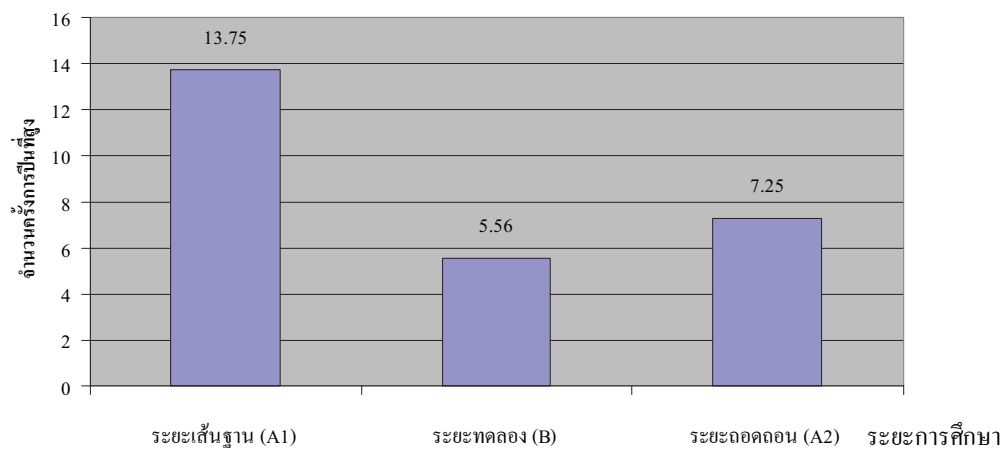
แผนภูมิที่ 1 การแสดงค่าเฉลี่ยของความถี่พฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติก
ในแต่ละระยะที่ศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวิจัย

จากแผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นว่าในระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยของความถี่พฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติก สูงกว่าในระยะทดลองและระยะถอดถอน ซึ่งในระยะทดลอง (B) มีค่าเฉลี่ยของความถี่พฤติกรรมปืนที่สูง ลดลงตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันใน 3 สัปดาห์สุดท้าย แต่ในระยะถอดถอน (A2) มีค่าเฉลี่ยของความถี่พฤติกรรมปืนที่สูง สูงขึ้น แต่น้อยกว่าในระยะเส้นฐาน

แผนภูมิที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก
ในแต่ละช่วงระยะการศึกษา

จากแผนภูมิที่ 2 แสดงว่าในระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป็นที่สูง
ของเด็กออทิสติก เท่ากับ 13.75 ครั้ง ในระยะทดลอง (B) มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป็นที่สูง
ของเด็กออทิสติก เท่ากับ 5.56 ครั้ง และระยะติดตาม (A2) มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป็นที่สูง
ของเด็กออทิสติก เท่ากับ 7.25 ครั้ง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาของเรื่อง ผลของการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ต่อการลดพฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติก ครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี รูปแบบ ABA Design โดยมีขั้นตอนดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอต่อการลดพฤติกรรมปืนที่สูงของเด็กออทิสติก

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี ตัวอย่างในการศึกษาชื่อเด็กชายโฟล์ก (นามสมมุติ) เป็นเด็กออทิสติก เพศชาย อายุ 6 ปี รับบริการแบบประจำ กำลังเรียนอยู่ในชั้นเตรียมความพร้อม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จากการวินิจฉัยตามเกณฑ์ข้อบ่งชี้คู่มือสถิติการจำแนกโรคทางจิตเวชและความผิดปกติทางจิต (DSM IV) จากสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี และการคัดกรองด้วยแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิสซึม (KAS-SI Rating Scales : ADHD/LD/AUTISM (PDDs)) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ภาคผนวก ก) พบว่าเป็นเด็กออทิสติกมีพฤติกรรมร่วม คือสมาธิสั้นและอยู่ไม่นิ่ง และทำการคัดเลือกจากการสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย และครูประจำห้องเรียน ทั้งนี้พบว่า เด็กออทิสติกคนดังกล่าว มีพฤติกรรมปืนเพียงนอนสองชั้นและกระโดดลงมาในอัตราความถี่ที่มีแนวโน้มว่าเป็นพฤติกรรมที่อันตรายต่อเด็กและเป็นตัวแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อเด็กคนอื่นในห้องเรียนด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก
2. แบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์
3. แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง
4. แบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคีย์อาร์เอ
5. โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคีย์อาร์เอ

ขั้นตอนทดลอง

การศึกษานี้เป็นการศึกษารายกรณี รูปแบบ ABA Design ทั้งนี้ได้แบ่งระยะในการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (A1) ระยะเสถียร เป็นระยะที่เก็บข้อมูลความถี่และค่าเฉลี่ยของการเกิดพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก เป็นเวลา 2 สัปดาห์ รวม 8 ครั้ง

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง เป็นระยะของการใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคีย์อาร์เอ เก็บข้อมูลระยะเวลามาหาค่าเฉลี่ยของการทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์และสังเกตพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก เป็นเวลา 8 สัปดาห์ รวม 32 ครั้ง

ระยะที่ 3 (A2) ระยะถดถอย เป็นระยะของการถดถอยการใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคีย์อาร์เอเก็บข้อมูลความถี่และค่าเฉลี่ยสังเกตพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก เป็นเวลา 2 สัปดาห์ รวม 8 ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติในการวิเคราะห์ คือ จำนวนความถี่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงในแต่ละวันของผู้ช่วยผู้วิจัย มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เป็นรายวันและรายสัปดาห์ ในแต่ละระยะการทดลองนำข้อมูลที่ได้มาแสดงเป็นตารางและกราฟ

2. การนำเสนอข้อมูลเป็นกราฟเปรียบเทียบพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติกบนหน้าจอ ในระยะเสถียร ระยะทดลอง และระยะถดถอย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษา เรื่อง ผลของการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอต่อการลดพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอต่อการลดพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออทิสติก ในการศึกษาครั้งนี้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า เด็กออทิสติกที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ มีพฤติกรรมป็นที่สูงลดลง ตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กออทิสติก ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เพศชาย อายุ 6 ปี รับบริการแบบประจำ อยู่ในชั้นเตรียมความพร้อม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพฤติกรรมป็นที่สูง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตราย ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน รวมทั้งสิ้น 48 วัน และแบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ ผลการศึกษาก่อนศึกษาในครั้งนี้เป็นเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมป็นที่สูง และมีพฤติกรรมร่วม คือสมาธิสั้นและอยู่ไม่นิ่ง เมื่อได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ พบว่า เด็กออทิสติกมีการแสดงพฤติกรรมป็นที่สูงลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษาในครั้งนี้ที่กำหนดว่า เด็กออทิสติกที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ มีพฤติกรรมป็นที่สูงลดลง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเด็กออทิสติก เพศชาย อายุ 6 ปี ที่มีพฤติกรรมป็นที่สูง พบว่า หลังจากการปรับพฤติกรรม โดยใช้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ พบว่า เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมป็นที่สูงลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศรีตลา ตูลเตมีย์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาการปรับพฤติกรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน โดยการให้การเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอในการทำแบบฝึกหัดในวิชาคณิตศาสตร์ ผลการศึกษพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอ จะแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น และจะแสดงพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนลดลง ซึ่งเป็นการนำเอาการเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอที่ให้ความสนใจและการให้ตัวเสริมแรงทางบวกเมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แทนการสนใจกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

นอกจากนี้ผลการศึกษาในครั้งนี้ สอดคล้องการศึกษาของ แสงรวี ศุภทกิจ (2531 : 62) ได้ศึกษาผลของการเสริมแรงแบบดีอาร์เอ (DRA) เพื่อลดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนของนักเรียนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่สามารถเรียนได้ อายุระหว่าง 11-14 ปี มีระดับ

ชาวปัญญาระหว่าง 50-52 ให้การเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอในการเพิ่มพฤติกรรม การทำแบบฝึกหัดในวิชาคณิตศาสตร์ให้ถูกต้อง ผลปรากฏว่า หลังให้การเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอในการทำแบบฝึกหัด นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีพฤติกรรมก่อนขั้นเรียนลดลง นอกจากนี้ผลการศึกษาของ อุบลวรรณ อ่อนคำผาง (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอ (DRA) ต่อการลดพฤติกรรมไม่มีวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน ผลปรากฏว่า หลังการทดลองพบว่าการเสริมแรงด้วยเทคนิคดีอาร์เอสามารถลดพฤติกรรมไม่มีวินัยในชั้นเรียนลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

การศึกษาในครั้งนี้ มีข้อสังเกตที่พบในระยะทดลอง ซึ่งเป็นช่วงให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ในช่วงต้นของสัปดาห์ คือ วันจันทร์ เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมปั่นที่สูงบนนอนนอนมากกว่าวันอื่นๆ เนื่องจากวันจันทร์เด็กออทิสติกเดินทางมาจากบ้าน ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ให้นักเรียนเดินทางกลับบ้านในวันศุกร์ วันเสาร์และวันอาทิตย์ จึงไม่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เออย่างต่อเนื่อง ทำให้เด็กออทิสติกต้องปรับตัวในการทำกิจกรรมที่พึงประสงค์ ในช่วงต้นของสัปดาห์ และช่วงสัปดาห์ที่ 8 - 10 ผู้วิจัยได้ลดการให้ตัวเสริมแรงทางบวก แก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ลง ซึ่งทำให้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ จากข้อสังเกตนี้จะเห็นได้ว่าการให้ตัวเสริมแรงทางบวก มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จึงควรให้การเสริมแรงอย่างต่อเนื่องจนแน่ใจว่า โอกาสในการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จะมีโอกาสเกิดขึ้นน้อยที่สุดหรือไม่เกิดขึ้นอีก จากการศึกษาในครั้งนี้เด็กออทิสติกร่วมกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จากการสังเกตโดยใช้แบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ เด็กออทิสติกเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในเวลา 60 นาที มีค่าเฉลี่ยของเวลาที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในระหว่างการใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ เท่ากับ 54 นาที 31วินาที (ภาคผนวก ญ)

การใช้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ในการศึกษาในครั้งนี้ ใช้กิจกรรมดูโทรทัศน์ เล่นของเล่น และดูภาพการ์ตูนในหนังสือ โดยมีเป้าหมายหลัก เพื่อให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น คือ พฤติกรรมปั่นที่สูงลดลง เนื่องจากเด็กออทิสติกมีพฤติกรรมสมาธิสั้นและอยู่ไม่นิ่งมีความจำเป็นต้องใช้กิจกรรมหลายอย่าง เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจพฤติกรรมปั่นที่สูงของเด็กออทิสติก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติกที่ชาญวิทย์ พรนภดล (2549 : 1) ได้กล่าวว่า กรณีที่เด็กมีสมาธิสั้นมาก ควรลดระยะเวลาในการทำงานให้สั้นลง โดยให้เด็กได้พยายามทำงานให้เสร็จทีละอย่าง และแต่ละอย่างใช้เวลาไม่นานมากนัก พยายามเน้นในเรื่องความรับผิดชอบทำงานให้เสร็จ แล้วจึงเปลี่ยนกิจกรรมที่เปลี่ยนอริยาบถและ

เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้เด็กทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้เรียงลำดับกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เด็กออกทิสติกให้ความร่วมมือ จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ กิจกรรมดูโทรทัศน์ กิจกรรมดูภาพการ์ตูนในหนังสือ และกิจกรรมเล่นของเล่น แล้วนำมาเป็นตัวเสริมแรงทางบวกใช้สำหรับการเสริมแรง เมื่อทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมพึงประสงค์ ที่เด็กออกทิสติกมีความพึงพอใจโดยเรียงลำดับจากในระดับมากที่สุด คือ เล่นปuzzle โอบกอด และลูบศีรษะ สอดคล้องกับข้อควรพิจารณาในการให้การเสริมแรงด้วยเทคนิคคีอาร์เอ ของ ประเทือง ภูมิภักทราคม (2540 : 217 - 218) ที่กล่าวว่า การเสริมแรงด้วยเทคนิคคีอาร์เอ เป็นวิธีการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยวิธีการเสริมแรงทางบวก แก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่จะไม่สร้างความคับข้องใจแก่ผู้ถูกปรับพฤติกรรม คือ การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยให้ตัวเสริมแรงทางบวกแก่การกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดอย่างต่อเนื่อง แทนการกระทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จึงไม่มีผลกระทบทางด้านจิตใจของผู้รับการปรับพฤติกรรม ซึ่งการให้การเสริมแรงด้วยเทคนิคคีอาร์เอนี้ ให้ความสำคัญต่อการเลือกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และตัวเสริมแรงทางบวกที่ส่งเสริมให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ค่อยๆ ลดลง ซึ่งในระหว่างการปรับพฤติกรรมนี้ หากพฤติกรรมที่พึงประสงค์มีมากขึ้น ผู้ปรับพฤติกรรมอาจพิจารณาปรับเปลี่ยนวิธีการเสริมแรงให้เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย มีเป้าหมายหลัก คือ การลดโอกาสการเกิดพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออกทิสติก โดยใช้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคคีอาร์เอ เพื่อประโยชน์ต่อตัวเด็กออกทิสติกและปลอดภัยจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งพบว่าเด็กออกทิสติกที่เป็นตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีพฤติกรรมร่วม คือ สมาธิสั้นและอยู่ไม่นิ่ง จึงมีความจำเป็นต้องใช้กิจกรรมหลายอย่าง และให้ตัวเสริมแรงทางบวกอย่างหลากหลาย เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจการป็นที่สูงของเด็กออกทิสติก เมื่อเด็กออกทิสติกลดพฤติกรรมป็นที่สูงแล้วจึงควรฝึกให้เด็กออกทิสติกมีช่วงสมาธิที่ยาวนานขึ้น จึงควรเลือกกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ดูโทรทัศน์ เล่นของเล่น ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ และตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออกทิสติกให้ความสนใจมากที่สุดเพียง 1 กิจกรรม หรือเลือกใช้เทคนิคการเสริมแรงแบบอื่นที่เหมาะสมสำหรับเด็กคนนี้ โดยมีเป้าหมายหรือให้เด็กออกทิสติกมีสมาธิในการทำกิจกรรมที่ยาวนานขึ้น

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2524.

กระทรวงศึกษาธิการ. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2541.

_____. คู่มือการคัดแยกและการส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2549.

กัลยา วิริยะ. “การรับรู้เกี่ยวกับโรคออทิสติก และการดูแลบุตรออทิสติกในมารดาที่มีบุตรออทิสติก”.
วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลแม่และเด็ก มหาวิทยาลัยมหิดล,
2539.

กลุ่มงานจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี. คู่มือคุณครูสำหรับช่วยเหลือ
เด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : ชัยเจริญ, 2546.

กรมวิชาการ. คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียนร่วม ระดับช่วยชั้นที่ 1-2 เล่ม 6
เด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรมศาสนา, 2546.

ชาญวิทย์ พรนภดล . เอกสารประกอบการประชุมหมายเลข 16 . กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาและ
พัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ“คุณพุ่ม” สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2549.

ประเทือง ภูมิภักทราคม. การปรับพฤติกรรม : ทฤษฎีเชิงประยุกต์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2540.

ปรัชญา ลิ้มสุวัฒน์. ทางลัดปรับพฤติกรรมเด็กออทิสติก สำหรับผู้ปกครองเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ :
มปป.

เพ็ญแข ลิ้มศิลา. รวมเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ “ออทิสซึม”. วารสารยุวประสาทฯ. (2538) : 37.

_____. การวินิจฉัยโรคออทิสติก. สมุทรปราการ : ช.แสงงามการพิมพ์, 2540.

ผดุง อารยะวิญญู และคณะ. วิธีการสอนเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2546.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2536.

รจนา ทรรทรานนท์. เด็กออทิสติก : คำแนะนำสำหรับบิดามารดาและนักวิชาการ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2529.

วิไลวรรณ มณีจักร. กรอบอ้างอิงในกิจกรรมบำบัด. เชียงใหม่ : คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

วงเดือน เดชะรินทร์. “การปรับตัวและความต้องการตามขั้นของปฏิกิริยาทางจิตของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยออทิสติก”. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาววิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2546.

ศิริบุรณ์ สายโกสุม. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2543.

ศรีธรา ตูลเตมีย์. “การลดพฤติกรรมก่อนวัยเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์เอ ในแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์”. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. จิตวิทยาเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย, 2541.

แสงรวี สุทธิกิจ. “ผลของการเสริมแรงแบบดีอาร์เอต่อการลดพฤติกรรมก่อนวัยเรียนของนักเรียนปัญญาอ่อนที่สามารถเรียนได้”. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

สมทรง ต้นประเสริฐและคณะ. คู่มือฝึกและดูแลเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชัยเจริญ, 2546.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

อุทุมพร ตรังสมบัติ. ช่วยเหลือออทิสติก. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว, 2545.

อุบลวรรณ อ่อนคำผาง. “ผลของเทคนิคการเสริมแรงแบบดีอาร์เอต่อการลดพฤติกรรมไม่มีวินัยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก

สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก
แบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิซึม
(KAS-SI Rating Scales : ADHD/LD/AUTISM (PDDs))

ទំព័រ ២៧ នៃ ២៨ របស់កម្រងឯកសារស្តីពីស្ថានភាពស្ត្រី (៣) រាជ. ២៥៩៤

พฤติกรรมภาวะสมาธิสั้น

KUS-SI Rating Scale 1: ADHD

คำชี้แจงพฤติกรรมตามแบบคัดกรอง

กรุณาใช้แบบคัดกรองนี้เพื่อประเมินเด็กที่มีอายุ 6-17 ปี โดยให้คะแนนตามลักษณะที่สังเกตเห็นในเด็ก โดยให้คะแนนตามลักษณะที่สังเกตเห็นในเด็ก โดยให้คะแนนตามลักษณะที่สังเกตเห็นในเด็ก โดยให้คะแนนตามลักษณะที่สังเกตเห็นในเด็ก

ไม่มีเลย หมายถึง ไม่เคยสังเกตเห็นพฤติกรรมนี้เลย

เล็กน้อย หมายถึง ปรากฏขึ้นบ้างหรือแสดงพฤติกรรมเล็กน้อย

ค่อนข้างมาก หมายถึง ปรากฏขึ้นบ้างหรือแสดงพฤติกรรมค่อนข้างมาก

มากที่สุด หมายถึง ปรากฏขึ้นบ้างหรือแสดงพฤติกรรมมากที่สุด

พฤติกรรม	ไม่มีเลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
1. เล่นไปเดินเล่นในเวลาราชการไปใช้ของผู้อื่น	0	1	2	3
2. พูดโพล่ง ขัดจังหวะเวลาครูสอน	0	1	2	3
3. แร่ซ ออเสียง แรกขึ้นเพื่อน	0	1	2	3
4. หลุดหนี หรือขุดขลัก อยู่ไม่สุข	0	1	2	3
5. ใจร้อน ใจง่าย	0	1	2	3
6. มีอารมณ์หงุดหงิดง่าย	0	1	2	3
7. เล่นแรง	0	1	2	3
8. พูดมาก	0	1	2	3
9. ความสนใจสั้น	0	1	2	3
10. ทำอะไรโดยไม่คิดก่อน	0	1	2	3
11. ขาดสมาธิ	0	1	2	3
12. ไม่ทำตามคำสั่งหรือคำแนะนำ	0	1	2	3
13. รบกวนเพื่อน	0	1	2	3
14. ไม่รู้จักการรอคอย	0	1	2	3
15. ส่งเสียงดังในชั้นเรียน	0	1	2	3

รวมคะแนนเด็ก รวมทั้งหมด $1 + 12 + 21 + 34$

คำชี้แจงการตอบแบบทดสอบ

กรุณาใช้ดินสอเขียนคำตอบ โดยทำเครื่องหมาย (X) ในช่องว่างที่สมควร
 อธิบายพฤติกรรมหรือปัญหา ได้เฉพาะกรณีที่ผู้ตอบคำถามเพียงคนเดียว ได้คะแนน
 แต่ละข้อตามจำนวนระดับความถี่ หรือจำนวนรอบของพฤติกรรมหรือปัญหาที่
 เกิดขึ้น โดยจัดลำดับดังนี้

ไม่เลย หมายถึง ไม่เกี่ยวข้องเลยกับพฤติกรรมนั้นเลย ครูไม่เลย
 พฤติกรรมนั้นเลย

เล็กน้อย หมายถึง มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นเล็กน้อย ครู
 พฤติกรรมนั้นเล็กน้อย หรือแสดงพฤติกรรม 1-2 ครั้งในระยะเวลา 6 ชั่วโมง

ค่อนข้างมาก หมายถึง มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นค่อนข้างมาก
 ครูพบพฤติกรรมนั้นค่อนข้างมาก หรือแสดงพฤติกรรม 3-4 ครั้ง ในระยะเวลา
 6 ชั่วโมง

บ่อยมาก หมายถึง มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นบ่อยมาก ครู
 พบพฤติกรรมนั้นบ่อยมาก หรือแสดงพฤติกรรม 5-6 ครั้งในระยะเวลา 6 ชั่วโมง

	ไม่เลย พฤติกรรมนั้นเลย	เล็กน้อย พฤติกรรมนั้นเล็กน้อย	ค่อนข้างมาก เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นค่อนข้างมาก	บ่อยมาก เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นบ่อยมาก
16. สัมผัสกับ...	0	1	2	3
17. ไม่พอใจกับ...	0	1	2	3
18. ทำความ...	0	1	2	3
19. เหนื่อย...	0	1	2	3
20. ทำความ...	0	1	2	3
21. คิด...	0	1	2	3
22. เลือ...	0	1	2	3
23. รอค...	0	1	2	3
24. ทำ...	0	1	2	3
25. ทำ...	0	1	2	3
26. อด...	0	1	2	3
27. ไม่...	0	1	2	3
28. อด...	0	1	2	3
29. ทำ...	0	1	2	3
30. ไม่...	0	1	2	3

รวมคะแนนดิบ ขาดสมาธิ $1 + 14 + 27 = 42$

รวมคะแนนดิบ พฤติกรรมภาวะสมาธิสั้น (ตามจำนวน และขาดสมาธิ) 70

ตามวิธีปฏิบัติโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๒)

KUS-SI Rating Scale 5: Autism/PDDs

กรุณาใช้ดินสอเขียนคำตอบลงในช่องว่างต่อไปนี้
 1. ข้อใดเป็นหน้าที่ของระบบประสาทส่วนกลาง?
 2. ข้อใดเป็นหน้าที่ของระบบประสาทส่วนปลาย?
 3. ข้อใดเป็นหน้าที่ของระบบประสาทอัตโนมัติ?
 4. ข้อใดเป็นหน้าที่ของระบบประสาทสัมผัส?

เลขาธิการ ศอ.ชต. (นางสาวพรพิมลพรรณ) และนางสาวพรพิมลพรรณ
พรพิมลพรรณ (นางสาวพรพิมลพรรณ) (1-10)

ก่อนเข้าภาค ๖๗/๒๕๖๖ ได้รับแจ้งว่าเรียนการสอนภาคนี้รวม ๒๕๖๖
รวมภาคเรียนที่ ๖๗/๒๕๖๖ (๖๖-๖๗)

การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๓

ดร. พย. (ธ.) ได้ร่วมเป็นวิทยากรในการบรรยายเรื่อง (ธ.)

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (๖๕) หน้า ๒๖

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
ภาคผนวก ข
แบบสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก

แบบสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก

ชื่อนักเรียนค.ช.โพธิ์ (นามสมมุติ) อายุ 6 ปี ความบกพร่อง ออทิสติก ระดับเตรียมความพร้อม

คำชี้แจง

แบบสำรวจตัวเสริมแรงทางบวกจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้ลงความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเป็นตัวเสริมแรงทางสังคมที่นักเรียนพึงพอใจจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดโดยใส่เลขเรียงลำดับที่ 1-8 ตามรายละเอียดดังนี้

การเสริมแรงทางสังคม ได้แก่

- พุดชมเชย
- การปรบมือ
- ลูกศิระ
- เล่นปุได้
- โอบกอด
- การจับมือ
- การจับไหล่
- การหอมแก้ม

ลงชื่อผู้บันทึก.....

ตำแหน่ง.....

ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน.....

ตารางที่ 7 ผลการสำรวจตัวเสริมแรงทางบวก

ที่	รายการ	ลำดับที่	หมายเหตุ
1	พุดชมเชย	4	
2	การปรบมือ	6	
3	ลูกศิระ	3	
4	เล่นปุได้	1	
5	โอบกอด	2	
6	การจับมือ	8	
7	การจับไหล่	7	
8	การหอมแก้ม	5	

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
ภาคผนวก ค
แบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์

แบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ชื่อนักเรียนค.ช.ไฟท์ (นามสมมุติ) อายุ 6 ปี ความบกพร่อง ออทิสติก ระดับเตรียมความพร้อม

คำชี้แจง

แบบสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้ลงความเห็นกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่นักเรียนให้ความสนใจจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดโดยใส่เลขเรียงลำดับที่ 1-7 ตามรายละเอียดดังนี้

- คู่มือทัศน
- ฟังเพลง
- ร้อยลูกปัด
- ภาพการ์ตูนในหนังสือ
- ร้องเพลง
- ต่อบล็อก
- เล่นของเล่นอื่นๆ โปรดระบุ.....

ลงชื่อผู้บันทึก.....

ตำแหน่ง.....

ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน.....

ตารางที่ 8 ผลการสำรวจกิจกรรมที่นักเรียนให้ความสนใจ

ที่	รายการ	ลำดับที่	หมายเหตุ
1	คู่มือทัศน	1	
2	ฟังเพลง	6	
3	ร้อยลูกปัด	5	
4	ภาพการ์ตูนในหนังสือ	3	
5	ร้องเพลง	7	
6	ต่อบล็อก	4	
7	เล่นของเล่นอื่นๆ โปรดระบุ ตุ๊กตาปลา สวนสัตว์	2	

ภาคผนวก ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร
แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป็นที่สูง
สงวนลิขสิทธิ์

แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง

ชื่อผู้สังเกต..... ครั้งที่.....

สถานที่ หอนอน เวลาที่สังเกต 19.00 - 20.00 น. วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อนักเรียน ค.ช. ฟ้าก๊ี้ (นามสมมติ) อายุ 6 ปี เพศ ชาย

คำชี้แจง

แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง ใช้บันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงบนหอนอน โดยใช้เวลาในการสังเกตครั้งละ 1 ชั่วโมง แบ่งเป็น 60 ช่วงเวลา ช่วงเวลาละ 1 นาที ใช้การสังเกต จำนวน 12 สัปดาห์ ๆ ละ 4 วัน วันจันทร์ - วันพฤหัสบดี

การสังเกตและเกณฑ์การให้คะแนนและไม่ให้คะแนน

ให้ผู้สังเกตสังเกตพฤติกรรมป็นที่สูงของเด็กออกทดสอบบันทึกข้อมูลลงในแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการป็นที่สูง โดยใช้นาฬิกาในการจับเวลาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงบนหอนอน ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในเวลาที่เด็กออกทดสอบแสดงพฤติกรรมป็นที่สูง ตัวอย่างเช่น ขณะสังเกตพฤติกรรม ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมป็นที่สูง เช่น กำลังจะป็นขึ้นบันไดเพียงสองชั้น อาจใช้เวลาเพียง 15 วินาที ก็ตามให้ผู้สังเกตใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างในช่วงเวลานั้น หรือ การป็นเพียงสองชั้นเกิดขึ้นมากกว่า 1 ครั้งในช่วงเวลา 1 นาที ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างในช่วงเวลานั้น

พฤติกรรม	ช่วงเวลา	นาที																	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
การป็นที่สูง																			

พฤติกรรม	ช่วงเวลา	นาที																	
		21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
การป็นที่สูง																			

พฤติกรรม	ช่วงเวลา	นาที																	
		41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58
การป็นที่สูง																			

สังเกตครั้งละ 1 ชั่วโมง แบ่งเป็น 60 ช่วงเวลา ช่วงเวลาละ 1 นาที

ลงชื่อผู้บันทึก.....

เวลา.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก จ

การหาค่าความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต (IOR)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การหาค่าความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต (IOR)

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยอธิบายนิยามศัพท์เฉพาะของงานวิจัยในครั้งนี้และวิธีการใช้แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการป้อนที่สูง แก่ผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 2 คน เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันและความถูกต้องในการใช้เครื่องมือ
2. ผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 2 คน ร่วมกันทดลองใช้แบบการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป้อนที่สูงก่อนการลงมือเก็บข้อมูลจริงจำนวน 4 ครั้ง

สูตรการหาค่าความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกตแบบช่วงเวลา (IOR)

$$\frac{A}{A+D} \times 100$$

A = การบันทึกได้ตรงกันระหว่างผู้สังเกตในแต่ละช่วงเวลา

D = การบันทึกได้ไม่ตรงกันระหว่างผู้สังเกตในแต่ละช่วงเวลา

ตารางที่ 9 ค่าความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต (IOR)

ครั้งที่	เห็นตรงกัน ว่าเกิด	เห็นตรงกัน ว่าไม่เกิด	รวมที่เห็นตรงกัน ว่าเกิดและไม่เกิด	รวมที่ไม่เห็น ตรงกัน	ค่าความเที่ยงระหว่าง ผู้สังเกต
1	13	46	59	1	98.33
2	14	46	60	0	100
3	12	47	59	1	98.33
4	13	47	60	0	100
รวม	52	186	238	2	99.16

$$\begin{aligned}
 \text{ค่า IOR (แบบช่วงเวลา)} &= \frac{238 \times 100}{238 + 2} \\
 &= \frac{238 \times 100}{240} \\
 &= 99.16 \%
 \end{aligned}$$

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
ภาคผนวก จ
แบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

แบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

เกณฑ์การให้ตัวเสริมแรง

1. ใช้บันทึกระยะเวลาการร่วมกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนี้
 - 1.1 ดูโทรทัศน์
 - 1.2 เล่นของเล่น
 - 1.3 ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
2. บันทึกระยะเวลาในการทำกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยการบันทึกระยะเวลา โดยทำเครื่องหมาย - ลงในช่องว่างตามระยะเวลาที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเมื่อเด็กออกทัศนคติที่ได้รับหรือไม่ได้รับการเสริมแรงทางบวก
3. ทุกครั้งที่เด็กออกทัศนคติร่วมกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจะให้ตัวเสริมแรงทางบวก ตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 เมื่อเด็กออกทัศนคติร่วมกิจกรรมกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 3 นาที โดยไม่แสดงพฤติกรรมป็นที่สูง ผู้วิจัยจะให้ตัวเสริมแรงทางบวก

เกณฑ์ที่ 2 เมื่อเด็กออกทัศนคติร่วมกิจกรรมกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลา 4 นาที โดยไม่แสดงพฤติกรรมป็นที่สูง ผู้วิจัยจะให้ตัวเสริมแรงทางบวก

เกณฑ์ที่ 3 เมื่อเด็กออกทัศนคติร่วมกิจกรรมกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลา 5 นาที โดยไม่แสดงพฤติกรรมป็นที่สูง ผู้วิจัยจะให้ตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออกทัศนคติพึงพอใจมากที่สุด คือ เล่นปุ๊ได้
4. จะไม่ให้การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ เมื่อเด็กออกทัศนคติแสดงพฤติกรรมป็นที่สูง โดยผู้วิจัยจะพากลับมาทำกิจกรรมต่อจนหมดเวลา
5. หลังจากการสิ้นสุดของแต่ละวันผู้วิจัยเก็บรวบรวมระยะเวลาในการทำกิจกรรม

ชื่อผู้สังเกต.....ครั้งที่.....

สถานที่ หอนอน เวลาที่สังเกต 19.00 - 20.00 น. วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อนักเรียน ด.ช.โพธิ์ก๊ (นามสมมติ) อายุ 6 ปี เพศ ชาย

ที่	เวลา (นาท)					กิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์
1						คูโทรศัพท์
2						เล่นของเล่น
3						ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
4						คูโทรศัพท์
5						เล่นของเล่น
6						ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
7						คูโทรศัพท์
8						เล่นของเล่น
9						ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
10						คูโทรศัพท์
11						เล่นของเล่น
12						ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ

ลงชื่อผู้บันทึก.....

เวลา.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก ข

โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

มหาวิทยาลัยศรีสอโศก สงขลา

โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

สัปดาห์ที่ 1-2

วันที่ 25 สิงหาคม - 3 กันยายน 2551

รายการ	การหาเส้นฐานพฤติกรรมปืนที่สูง
เวลา	1 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 19.00 – 20.00 น.
วัตถุประสงค์	เพื่อหาเส้นฐาน(Baseline) ของพฤติกรรมปืนที่สูงโดยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในสภาพปกติ
อุปกรณ์	แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปืนที่สูง

วิธีการดำเนินการ

1. ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือครูประจำหอนอนจำนวน 2 คน เป็นผู้ช่วยผู้วิจัย มีหน้าที่สังเกตและบันทึกพฤติกรรมเพื่อหาเส้นฐานของพฤติกรรมปืนที่สูงที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงบนหอนอน ในวันจันทร์ ถึงวันพฤหัสบดี เวลา 19.00 – 20.00 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์
2. เมื่อสิ้นสุดเวลาการสังเกตผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ผู้ช่วยผู้วิจัยบันทึกมาหาค่า IOR

โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ

สัปดาห์ที่ 3-10

วันที่ 9 กันยายน - 31 ตุลาคม 2551

รายการ	การปรับพฤติกรรมปิ่นที่สูง โดยให้การเสริมแรงพฤติกรรมแบบบีอาร์เอ
เวลา	1 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 19.00 – 20.00 น.
วัตถุประสงค์	เมื่อสิ้นสุดการปรับพฤติกรรมปิ่นที่สูงจำนวนพฤติกรรมปิ่นที่สูงลดลงกว่า ระยะเสถียร
อุปกรณ์	1. แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปิ่นที่สูง 2. แบบบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ 3. โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอ

วิธีการดำเนินการ

1. ผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน มีหน้าที่สังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมปิ่นที่สูงที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามโปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอาร์เอในวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี เวลา 19.00 – 20.00 น. เป็นเวลา 8 สัปดาห์

2. ผู้วิจัยจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามสภาพความเป็นจริง บนหอนอนในวันจันทร์ ถึงวันพฤหัสบดี เวลา 19.00 – 20.00 น. เป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ตามตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ภาคผนวก ข) โดยจัดกิจกรรมต่างๆ จำนวน 3 กิจกรรม กิจกรรมละ 4 รอบ รอบละ 5 นาที เป็นเวลา 60 นาที ดังนี้

2.1 กิจกรรมดูโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้กำหนดรายการ ละคร และการ์ตูนที่จะให้เด็กออกทิสติกดูตามตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ภาคผนวก ข) และเนื่องจากเด็กออกทิสติกมีความสนใจเรื่องสัตว์และเสียงเพลง ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกรายการ ละคร และการ์ตูน ที่เกี่ยวกับสัตว์และเสียงเพลง มาเป็นตอนสั้นๆ มีความยาวไม่เกินตอนละ 5 นาที จึงสามารถเริ่มและ จบกิจกรรมดูโทรทัศน์ได้ ภายในเวลา 5 นาที มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมดังนี้

1) ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยการพาเด็กออกทิสติกไปนั่งบริเวณลานหน้าโทรทัศน์และเปิดโทรทัศน์ให้เด็กออกทิสติกดูรายการต่างๆ ตามตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยมีเงื่อนไขว่าเด็กออกทิสติกต้องนั่งดูโทรทัศน์กับครูบริเวณลานหน้าโทรทัศน์

2) ในระหว่างการดูโทรทัศน์ผู้วิจัยพูดคุยกับเด็กออทิสติก เพื่อถึงความสนใจของเด็กออทิสติกให้จดจ่อกับการดูโทรทัศน์ เช่น “หมาชื่ออะไร” “ปลานี้ไม่อยู่ไหน” เป็นต้น หากเด็กออทิสติกดูโทรทัศน์อย่างต่อเนื่องจนหมดเวลา โดยไม่แสดงพฤติกรรมป่วนที่สูง ผู้วิจัยจะให้ตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออทิสติกพึงพอใจ คือ เล่นบู่ได้ หรือโอบกอด หรือลูบศีรษะทันที ตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก แต่ถ้าเด็กออทิสติกลุกหนีไปแสดงพฤติกรรมป่วนที่สูงในระหว่างทำกิจกรรม ผู้วิจัยจะพากลับมาร่วมกิจกรรมดูโทรทัศน์จนจบช่วงเวลาและไม่ให้ตัวเสริมแรงทางบวกหลังจบกิจกรรม

3) ก่อนหมดเวลาทุกครั้งผู้วิจัยจะบอกให้เด็กออทิสติกทราบว่า จะไปทำกิจกรรมอะไรเป็นลำดับต่อไป

4) เมื่อหมดเวลาผู้วิจัยจะถามเด็กออทิสติกว่า “สนุกไหม” และพาไปทำกิจกรรมเล่นของเล่นต่อไป

2.2 กิจกรรมเล่นของเล่น ผู้วิจัยได้จัดเตรียมของเล่นและกิจกรรมการเล่นอย่างหลากหลาย ซึ่งได้กำหนดไว้ตามตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ภาคผนวก ข) โดยมีจุดประสงค์เพื่อดึงดูดและเบนความสนใจจากพฤติกรรมป่วนที่สูงมาเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และเนื่องจากเด็กออทิสติกมีสมาธิสั้นมาก ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่จะทำได้เสร็จในเวลาสั้นๆ เป็นการลดระยะเวลาในการทำงานให้สั้นลง โดยให้เด็กออทิสติกได้พยายามทำงานให้เสร็จทีละอย่าง ซึ่งแต่ละอย่างใช้เวลาไม่นานมากนัก และสร้างแรงจูงใจในการทำงานของเด็ก ซึ่งผู้วิจัยเน้นในเรื่องความรับผิดชอบทำงานให้เสร็จและเด็กออทิสติกได้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินกิจกรรมดังนี้

1) หลังจากให้เด็กออทิสติกทำกิจกรรมดูโทรทัศน์จบ ผู้วิจัยจะพาเด็กออทิสติกมานั่งที่มุมกิจกรรมเล่นของเล่น และนำตะกร้าของเล่นที่มีของเล่น มาวางต่อหน้าเด็กออทิสติก พูดเชิญชวนให้เด็กออทิสติกร่วมเล่นของเล่นกับผู้วิจัย เช่น “โฟฟก็รามาต่อเลก็กัน” โดยมีเงื่อนไขว่าเด็กออทิสติกต้องนั่งเล่นของเล่นในมุมกิจกรรมเล่นของเล่น

2) ในระหว่างการเล่นของเล่น ถ้าเป็นของเล่นที่เด็กออทิสติกชอบ ผู้วิจัยจะปล่อยให้เด็กออทิสติกเล่นอย่างอิสระ และผู้วิจัยจะมีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง เช่น การนำของเล่นอื่นมาร่วมเล่นกับเด็กออทิสติก หรือ ร่วมส่งเสียงให้การเล่นสนุกสนานยิ่งขึ้น เพื่อให้แน่ใจว่าเด็กออทิสติกจดจ่อกับของเล่นที่เล่นอยู่ หากกิจกรรมบางอย่างที่ผู้วิจัยจัดขึ้นเด็กออทิสติกไม่เคยเล่นมาก่อน ผู้วิจัยจะอธิบายและจับมือเด็กออทิสติกให้เล่นไปพร้อมๆ กัน

3) ก่อนหมดเวลาทุกครั้งผู้วิจัยจะบอกให้เด็กออทิสติกทราบว่า จะไปทำกิจกรรมอะไรเป็นลำดับต่อไป

4) หากเด็กออกทิสติกเล่นของเล่นอย่างต่อเนื่องจนหมดเวลา โดยไม่แสดงพฤติกรรมป่วนที่สูง ผู้วิจัยจะให้ตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออกทิสติกพึงพอใจ คือ เล่นปุ๊ได้ หรือ โอบกอด หรือ ลูกศิระะทันที ตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก แต่ถ้าเด็กออกทิสติกลูกหนีไปแสดงพฤติกรรมป่วนที่สูงในระหว่างทำกิจกรรม ผู้วิจัยจะพากลับมาร่วมกิจกรรมเล่นของเล่นจนจบช่วงเวลาและไม่ให้ตัวเสริมแรงทางบวกหลังจบกิจกรรม

5) เมื่อหมดเวลาผู้วิจัยจะถามเด็กออกทิสติกว่า “สนุกไหม” และพาไปทำกิจกรรมดูภาพการ์ตูนในหนังสือต่อไป

2.3 กิจกรรมดูภาพการ์ตูนในหนังสือ ผู้วิจัยจัดเตรียมหนังสือต่างๆ อย่างหลากหลาย ตามความสนใจของเด็กออกทิสติก เช่น แบบเรียน ก.ไก่ แบบเรียนภาษาอังกฤษ ที่มีรูปภาพสวยงาม หนังสือภาพที่มีภาพสัตว์ เป็นต้น ซึ่งได้กำหนดไว้ตามตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ภาคผนวก ข) เนื่องจากเด็กออกทิสติกมีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร ผู้วิจัยจะเป็น คนอ่านให้เด็กออกทิสติกฟัง ชื่อภาพต่างๆ ในหนังสือ และพูดคุยกับเด็กออกทิสติก เป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในสิ่งต่างๆ และควบคุมไม่ให้เกิดพฤติกรรมป่วนที่สูง

1) หลังจากที่ได้ร่วมกิจกรรมเล่นของเล่นจนจบแล้ว ผู้วิจัยพาเด็กออกทิสติกมานั่งในมุมอ่านหนังสือ และนำหนังสือที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ตามรายการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยจะแนะนำหนังสือที่จะให้เด็กออกทิสติกดูภาพการ์ตูน โดยมีเงื่อนไขในกิจกรรมนี้ว่าเด็กออกทิสติกสามารถนั่งหรือนอนดูภาพการ์ตูนในหนังสือกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง

2) ในระหว่างการดูภาพการ์ตูนในหนังสือ ผู้วิจัยจะเป็นผู้อ่านและถามคำถามง่ายๆ กับเด็กออกทิสติกและให้เด็กออกทิสติกตอบคำถามโดยการชี้ หากเด็กออกทิสติกไม่เข้าใจคำถามหรือตอบผิด ผู้วิจัยจะจับมือเด็กออกทิสติกไปชี้ภาพที่ถูกต้อง เช่น “ตัวไหนเป็นปลาฉลาม” “ตัวไหนเป็นหมู” ฯลฯ

3) ก่อนหมดเวลาทุกครั้งผู้วิจัยจะบอกให้เด็กออกทิสติกทราบว่าจะไปทำกิจกรรมอะไรเป็นลำดับต่อไป

4) ผู้วิจัยดำเนินการสรุปกิจกรรมดูภาพการ์ตูนในหนังสือ โดยผู้วิจัยบอกชื่อสัตว์ในหนังสือที่ได้ดูมาและให้เด็กออกทิสติกใช้นิ้วชี้รูปภาพตามชื่อสัตว์ที่ผู้วิจัยบอก ถ้าเด็กออกทิสติกชี้ไม่ถูก ผู้วิจัยจับมือเด็กออกทิสติกไปชี้ภาพที่ถูกต้องพร้อมกับพูดชื่อสัตว์

5) หากเด็กออกทิสติกดูภาพการ์ตูนในหนังสือกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง โดย ไม่แสดงพฤติกรรมป่วนที่สูงจนหมดเวลา ผู้วิจัยจะให้ตัวเสริมแรงทางบวกที่เด็กออกทิสติกพึงพอใจ คือ เล่นปุ๊ได้ หรือ โอบกอด หรือ ลูกศิระะ ทันที ตามเกณฑ์การให้ตัวเสริมแรงทางบวก แต่ถ้าเด็กออกทิสติกลูกหนีไปแสดงพฤติกรรมป่วนที่สูงในระหว่างทำกิจกรรม ผู้วิจัยจะพากลับ

มาร่วมกิจกรรมดูภาพการ์ตูนในหนังสือต่อจนจบช่วงเวลาและไม่ให้ตัวเสริมแรงทางบวกหลังจบกิจกรรม

6) เมื่อหมดเวลาผู้วิจัยจะพาไปทำกิจกรรมดูโทรทัศน์ต่อไป แต่ถ้าดำเนินกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ครบ 4 รอบแล้ว ผู้วิจัยจะพาเด็กออกทิสติกไปเข้าห้องน้ำและร่วมกิจกรรมสวดมนต์ก่อนเข้านอนต่อไป

การเปลี่ยนกิจกรรมทุกครั้งผู้วิจัยจะบอกเด็กออกทิสติกล่วงหน้าก่อนเปลี่ยนกิจกรรมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้แก่เด็กออกทิสติกมีความหลากหลายและมีความเหมาะสมกับความสนใจเฉพาะเด็กออกทิสติกที่ใช้ในการศึกษาเท่านั้น และการเปลี่ยนกิจกรรมทุกๆ 5 นาที มีจุดประสงค์เพื่อลดโอกาสการแสดงพฤติกรรมป็นที่สูง เนื่องจากเด็กออกทิสติกมีพฤติกรรมสมาธิสั้นและอยู่ไม่นิ่ง มีความจำเป็นต้องใช้กิจกรรมหลายอย่าง เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจการป็นที่สูงของเด็กคนดังกล่าว

3. ผู้วิจัยบันทึกการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ โดยบันทึกระยะเวลาการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

สัปดาห์ที่ 11-12

วันที่ 3 พฤศจิกายน - 13 พฤศจิกายน 2551

รายการ การถอดถอนการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ

เวลา 1 ชั่วโมง ระหว่างเวลา 19.00 – 20.00 น.

วัตถุประสงค์ เพื่อสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงในสภาพปกติในขณะนี้
เป็น ระยะถอดถอน (Withdrawal)

อุปกรณ์ แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง

วิธีการดำเนินการ

ผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน ทำหน้าที่สังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูงที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริง บนหอนอน ในวันจันทร์ ถึงวันพฤหัสบดี เวลา 19.00 – 20.00 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยไม่มีการใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ พร้อมบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง ตามแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมป็นที่สูง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนนิชสิทธิ์
ภาคนวก ซ
ตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ตารางที่ 10 ตารางการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 3 วันที่ 9 – 12 กันยายน 2551

วันที่	รอบที่	กิจกรรม		
		ดูโทรทัศน์	เล่นของเล่น	ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
9 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	สวนสัตว์	หนังสือ ก.ไก่
	2	การ์ตูนเรื่องทอมกับเจอร์รี่	ต๋อปลั๊กไม้	หนังสือชีวิตสัตว์ทะเล
	3	การ์ตูนเรื่องไฟอิงนีโม	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานเรื่องสัตว์เลื้อย น่าน้ำรัก
	4	การ์ตูนเรื่องป๊อบอาย	ตัวต่อเลโก้	หนังสือ ABC
10 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	หยอดเหรียญ	หนังสือ ABC
	2	การ์ตูนเรื่องแคสเปอร์	ต๋อโซ่	หนังสือ ก.ไก่
	3	การ์ตูนเรื่องโดเรมอน	เป่าดินน้ำมันตามลู่	นิทานกระต่ายกับเต่า
	4	การ์ตูนเรื่องชินจังจอมแก่น	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือโลก 360 องศา
11 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่องเซลค้อน	ต๋อจิ๊กซอว์ไม่เกิน 9 ชิ้น	นิทานปลาบู่ทอง
	2	รายการถ้าคุณแม่อย่าแพ้เด็ก	หยอดบล็อก	หนังสือ ABC
	3	ละครจิตอาสาร	ปั๊มภาพบนแป้งโดว์	นิทานแก้วจอมแก่น
	4	การ์ตูนเรื่องไฟว์แองเจิ้ล	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ก.ไก่
12 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	ร้อยลูกปัด	หนังสือ ก.ไก่
	2	การ์ตูนเรื่องอุลตร้าแมน	ตุ๊กตาปลาโลมา	สมุดภาพระบายสี
	3	การ์ตูนเรื่องมารูโกะ	แยกสีไม้ไอศกรีม	หนังสือ ABC
	4	การ์ตูนสิงเจ้าเล่ห์	เปียนโนเสียงสัตว์	นิทานลูกหมีแต่งตัว

ตารางที่ 10 (ต่อ)

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 4 วันที่ 16 – 19 กันยายน 2551

วันที่	รอบที่	กิจกรรม		
		ดูโทรทัศน์	เล่นของเล่น	ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
16 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่อง ปังปอนด์	สวนสัตว์	นิทานน้องหมีสีขาว
	2	การ์ตูนเรื่อง หนุมาน	เกมตกปลา (เบ็ดตกปลา)	นิทานลูกแมว 7 สี
	3	ละครจิตอาสาร	หมิน้อยแต่ตัว	หนังสือ ABC
	4	มิวสิควิดีโอการ์ตูน โพว์แอ่งจี	ตัวต่อเลโก้	หนังสือ ก.ไก่
17 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	เกมย้ายแม่เหล็ก	หนังสือ ABC
	2	สารคดีช้างไทย	เกมसानกระดาด	หนังสือ ก.ไก่
	3	การ์ตูนเรื่อง ขบวนการผจญภัย	โทรศัพท์หรรษา	นิทานยายเจ้ากินเด็ก
	4	มิวสิควิดีโอการ์ตูน จ๊ะหิงจา	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานทิวาราตรี
18 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่อง สุดสาคร	ดวงลูกบิด	สมุดภาพปลาทะเล
	2	การ์ตูนเรื่อง ดัมโบ้ ช้างบิน	วิทยุอัดเสียง	หนังสือ ABC
	3	ละครจิตอาสาร	เกมเปลี่ยนหน้า	นิทานราชสีห์กับหนู
	4	การ์ตูนกระรอกน้อย ในป่าใหญ่	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ก.ไก่
19 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่อง คลาวี	ส่องไฟฉายเห็นเงา	นิทานไก่เกร
	2	ละครจิตอาสาร	ทอยลูกเต๋าจับคู่สัตว์	หนังสือ ก.ไก่
	3	สารคดีสัตว์ใต้ทะเล	สวนสัตว์	หนังสือ ABC
	4	การ์ตูนเรื่อง Rainbow unicorn	ตัวต่อรูปคน	สมุดภาพไดโนเสาร์

ตารางที่ 10 (ต่อ)

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 5 วันที่ 23 – 26 กันยายน 2551

วันที่	รอบที่	กิจกรรม		
		ดูโทรทัศน์	เล่นของเล่น	ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
23 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ABC
	2	มิวสิควิดีโอการ์ตูนช้างเพื่อนแก้ว	จับคู่ภาพสัตว์	หนังสือฟ้าคลุมพิเศษ
	3	การ์ตูนไดโนซอร์	ต้นไม้กระดาก	หนังสือ ก.ไก่
	4	สารคดีแพนด้าในแผ่นดินใหญ่	จับน้องแตงตัว	นิทานกระต่ายตื่นตูม
24 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	ตัวต่อไม้หนีบ	หนังสือวงจรชีวิตสัตว์
	2	การ์ตูนการศึกษาเรื่องคัมภีร์	เครื่องมือช่างไม้	หนังสือ ก.ไก่
	3	การ์ตูนเพลงท๊อปบี	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ABC
	4	การ์ตูนปริ้นซ์ออฟอีิปต์	ใส่บล็อกอักษร A-Z	นิทานโรงเรียนของเรา
25 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่องซูเปอร์ค็อก	เครื่องคิดเลขพูดได้	นิทานผมชื่ออะไร (ป๊อพอ์รูปสัตว์)
	2	การ์ตูนเซอร์คิวริส	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ABC
	3	ละครจิตอาสาร	เครื่องดกปลา	หนังสือ ก.ไก่
	4	มิวสิควิดีโอเด็กคอยใจดี	ทำแอมเบอร์เกอร์	สารานุกรมภาพสัตว์
26 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	สารคดีสวนสัตว์ออสเตรเลีย	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ก.ไก่
	2	การ์ตูนม้า Sprit	อะไรในกระป๋อง	นิทานคิงคองใจดี
	3	ละครจิตอาสาร	ตอกไข่ได้ของ	หนังสือ ABC
	4	มิวสิควิดีโอการ์ตูนการ์ตูนแปร่งฟัน	อุปกรณ์คลุมหมอ	นิทานไก่พิเศษ

ตารางที่ 10 (ต่อ)

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 6 วันที่ 30 กันยายน – 3 ตุลาคม 2551

วันที่	รอบที่	กิจกรรม		
		ดูโทรทัศน์	เล่นของเล่น	ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
30 กันยายน 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่อง ผู้พิทักษ์สัตว์	กระดานวาดภาพ	หนังสือ ก.ไก่
	2	ละครจิตตาวานร	ลูกขี้สาขารุ่ง	นิทานสัปดาห์ 7 สี
	3	การ์ตูนเรื่อง อีโปคุมุ้ย	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานชวนากับงูเห่า
	4	สารคดีปลาการ์ตูน	หั่นผักและผลไม้	หนังสือ ABC
1 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่อง คิทาโร่	เสียบหมุด	หนังสือ ABC
	2	การ์ตูนเรื่อง	พลิกลูกเต๋าเป็นภาพ	หนังสือ ก.ไก่
	3	ละครจิตตาวานร	ต่อกลีบดอกบัว	นิทานเรื่องสั้น
	4	การ์ตูนเรื่อง เขียวเงิน	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานกว้างน้อย หลงทาง
2 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่อง เซลค้อน	รีดผ้า	นิทานพระอาทิตย์ สีแดง
	2	การ์ตูนสุนัขกับเงา	เสียบลูกชิ้น	หนังสือ ABC
	3	ละครจิตตาวานร	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ก.ไก่
	4	การ์ตูนเรื่อง ชิกเก็นอาร์มี	รดผักกาด	นิทานเสือใจดี
3 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตตาวานร	สวมกำไล	หนังสือ ก.ไก่
	2	การ์ตูนเรื่อง ดอกเกี๋ยง	คืบถั่วโต้ง (ใช้ที่หนีบ น้ำแข็งขานพอดีกกับ มือเด็ก)	แบบเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นอนุบาล
	3	การ์ตูนเรื่อง หมาจิ้งจอก กับนกกระสา	จิกชอร์ ก.ไก่	หนังสือ ABC
	4	การ์ตูนเรื่อง เซอร์ค	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานคุณหมอใจดี

ตารางที่ 10 (ต่อ)

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 7 วันที่ 7 – 10 ตุลาคม 2551

วันที่	รอบที่	กิจกรรม		
		ดูโทรทัศน์	เล่นของเล่น	ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
7 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	สวนสัตว์	หนังสือ ก.ไก่
	2	การ์ตูนเรื่องทอมกับเจอรี่	ต๋อปลอกไม้	หนังสือชีวิตสัตว์ทะเล
	3	การ์ตูนเรื่องไฟอิงนิโม	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานเรื่องสัตว์เลื้อย น่าน้ำรัก
	4	การ์ตูนเรื่องป๊อบอาย	ตัวต่อเลโก้	หนังสือ ABC
8 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่องปังปอนด์	สวนสัตว์	นิทานน้องหมีสวัสดี
	2	การ์ตูนเรื่องหนุมาน	เกมตกปลา (เปิดตกปลา)	นิทานลูกแมว 7 สี
	3	ละครจิตอาสาร	หมิน้อยแต่งตัว	หนังสือ ABC
	4	มิวสิควิดีโอการ์ตูน โพว์แรงจี	ตัวต่อเลโก้	หนังสือ ก.ไก่
9 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ABC
	2	มิวสิควิดีโอการ์ตูนช้าง เพื่อนแก้ว	จับคู่ภาพสัตว์	หนังสือฟ้าคลุมพิเศษ
	3	การ์ตูนไดโนซอร์	ต้นไม้กระดาษ	หนังสือ ก.ไก่
	4	สารคดีแพนด้าใน แผ่นดินใหญ่	จับน้องแต่งตัว	นิทานกระดาษต้นตม
10 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่อง ผู้พิทักษ์สัตว์	กระดานวาดภาพ	หนังสือ ก.ไก่
	2	ละครจิตอาสาร	ลูกข้างสายรุ้ง	นิทานสัปดาห์ 7 สี
	3	การ์ตูนเรื่อง ฮิปโปคัมมูต	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานขานากับงูเห่า
	4	สารคดีปลาการ์ตูน	หั่นผักและผลไม้	หนังสือ ABC

ตารางที่ 10 (ต่อ)

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 8 วันที่ 14-17 ตุลาคม 2551

วันที่	รอบที่	กิจกรรม		
		ดูโทรทัศน์	เล่นของเล่น	ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
14 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	หยอดเหรียญ	หนังสือ ABC
	2	การ์ตูนเรื่องแคสเปอร์	ต่อโซ่	นิทานกระต่ายกับเต่า
	3	การ์ตูนโดเรมอน	เป่าดินน้ำมันตามลู่	หนังสือ ก.ไก่
	4	การ์ตูนเรื่อง ซินจังจอมแก่น	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือโลก 360 องศา
15 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	เกมย้ายแม่เหล็ก	หนังสือ ABC
	2	สารคดีช้างไทย	เกมสานกระดวย	หนังสือ ก.ไก่
	3	การ์ตูนเรื่อง ขวานฟ้าหน้าดำ	โทรศัพท์หรรษา	นิทานยายเข้ากินเด็ก
	4	มิวสิกวิดีโอการ์ตูน จะทิ้งจา	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานหิวว่างตรี
16 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครจิตอาสาร	ตัวต่อไม้หนีบ	หนังสือวงจรชีวิตสัตว์
	2	การ์ตูนการศึกษาเรื่อง คัมภีร์	เครื่องมือช่างไม้	หนังสือ ก.ไก่
	3	การ์ตูนเทเลทับบี้	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ABC
	4	การ์ตูนปริ้นซ์ออฟ อียิปต์	ใส่บล็อกล้ออักษร A-Z	นิทานโรงเรียนของเรา
17 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่อง เซลค้อน	ต่อจิ๊กซอว์ 9 ชิ้น	นิทานปลาบู่ทอง
	2	รายการถ้าคุณแน่นอน่า แพ่เด็ก	หยอดบล็อก	หนังสือ ABC
	3	ละครจิตอาสาร	ปั๊มภาพบนแป้งโดว์	นิทานแก้วจอมแก่น
	4	การ์ตูนโพ่แองจี	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ก.ไก่

ตารางที่ 10 (ต่อ)

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 9 วันที่ 21 - 24 ตุลาคม 2551

วันที่	รอบที่	กิจกรรม		
		ดูโทรทัศน์	เล่นของเล่น	ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
21 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่องก๊วยทาร์	เสียบหมุด	หนังสือ ABC
	2	การ์ตูนเรื่อง	พลิกลูกเต๋าเป็นภาพ	หนังสือ ก.ไก่
	3	ละครชุดาวานร	ต่อกลิบดอกบัว	นิทานเรื่องสั้น
	4	การ์ตูนเรื่องเขี้ยวเงิน	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานกวางน้อย หลงทาง
22 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนเรื่องสุดสักร	ดวงลูกบิด	สมุดภาพปลาทะเล
	2	การ์ตูนเรื่องดำไป ข้างบัน	วิทยุอัดเสียง	หนังสือ ABC
	3	ละครชุดาวานร	เกมเปลี่ยนหน้า	นิทานราชสีห์กับหนู
	4	การ์ตูนกระรอกน้อย ในป่าใหญ่	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานผมชื่ออะไร (ป๊อปปี้รูปรสัตว์)
23 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	การ์ตูนซูเปอร์ฮีโร่	เครื่องคิดเลขพูดได้	หนังสือ ก.ไก่
	2	การ์ตูนเรื่องเซอร์คิวรี	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ABC
	3	ละครชุดาวานร	เครื่องตกปลา	หนังสือ ก.ไก่
	4	มิวสิควิดีโอเด็กคอยใจดี	ทำแอมเบอร์เกอร์	สารานุกรมภาพสัตว์
24 ตุลาคม 2551 เวลา 19.00 – 20.00 น.	1	ละครชุดาวานร	สวมกำไล	หนังสือ ก.ไก่
	2	การ์ตูนเรื่องคองกี้	ก๊วยทาร์ใส่ถัง (ใช้ที่หนีบ น้ำแข็งขนานพอดี กับมือเด็ก)	แบบเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นอนุบาล
	3	การ์ตูนเรื่องหมาจิ้งจอก กับนกกระสา	จิกซอร์ ก.ไก่	หนังสือ ABC
	4	การ์ตูนเรื่องเชร็ค	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานคุณหมอใจดี

ตารางที่ 10 (ต่อ)

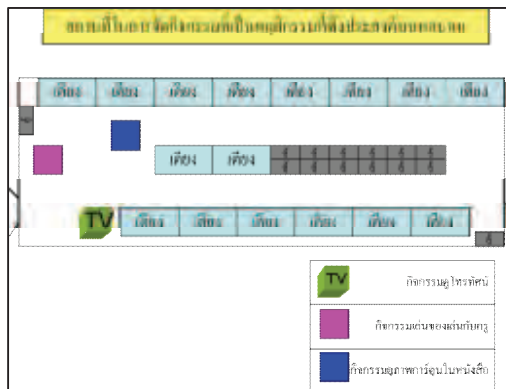
กิจกรรมสัปดาห์ที่ 10 วันที่ 28 -31 ตุลาคม 2551

วันที่	รอบที่	กิจกรรม		
		ดูโทรทัศน์	เล่นของเล่น	ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ
28 ตุลาคม 2551 เวลา19.00 –20.00น.	1	ละครจิตอาสาร	สวมกำไล	หนังสือ ก.ไก่
	2	การ์ตูนเรื่องคองกี้	คืบถั่วไส้ถั่วงอก (ใช้ที่หนีบน้ำแข็งขนานพอดีกับมือเด็ก)	แบบเรียนภาษาอังกฤษชั้นอนุบาล
	3	การ์ตูนเรื่องหมาจิ้งจอกกับนกกระสา	จิกซอร์ ก.ไก่	หนังสือ ABC
	4	การ์ตูนเรื่องเชร็ค	ตุ๊กตาปลาโลมา	นิทานคุณหมอใจดี
29 ตุลาคม 2551 เวลา19.00 –20.00น.	1	สารคดีสวนสัตว์ออสเตรเลีย	ตุ๊กตาปลาโลมา	หนังสือ ก.ไก่
	2	การ์ตูนม้า Spirit	อะไรมากะป๋อง	นิทานคิงคองใจดี
	3	ละครจิตอาสาร	ตอกไข่ได้ของ	หนังสือ ABC
	4	มิวสิควิดีโอการ์ตูนการ์ตูนแปรงฟัน	อุปกรณ์คุณหมอ	นิทานไก่พิเศษ
30 ตุลาคม 2551 เวลา19.00 –20.00น.	1	ละครจิตอาสาร	ร้อยลูกปัด	หนังสือ ก.ไก่
	2	การ์ตูนเรื่องอุลตราแมน	ตุ๊กตาปลาโลมา	สมุดภาพระบายสี
	3	การ์ตูนเรื่องมารูโกะ	แยกสีไม้ไอศกรีม	หนังสือ ABC
	4	การ์ตูนเรื่องสิงห์เจ้าเล่ห์	เปียนโนเสียงสัตว์	นิทานลูกหมีแต่งตัว
31 ตุลาคม 2551 เวลา19.00 –20.00น.	1	การ์ตูนเรื่องคาวี	ส่องไฟฉายเห็นเงา	นิทานไก่เกร
	2	ละครจิตอาสาร	ทอยลูกเต๋าจับคู่สัตว์	หนังสือ ก.ไก่
	3	สารคดีสัตว์ใต้ทะเล	สวนสัตว์	หนังสือ ABC
	4	การ์ตูนเรื่อง Rainbow unicorn	ตัวต่อรูปคน	สมุดภาพไดโนเสาร์

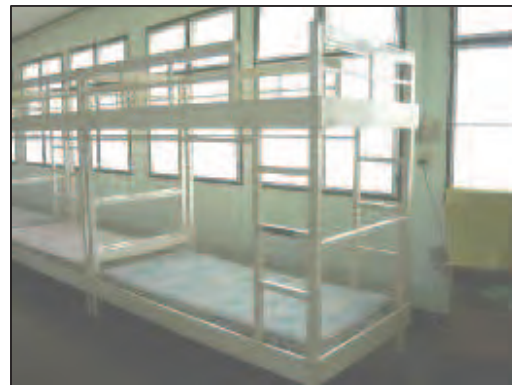
ภาคผนวก ฅ

แผนผังและภาพทอนอน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์

แผนผังหอนอนศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

ภาพเตียงนอนสองชั้นที่เด็กออทิสติกแสดง
พฤติกรรมปีนที่สูงแล้วกระโดดลงมา
มีความสูง 2.1 เมตร

บรรยากาศและสภาพแวดล้อมจริงบน
หอนอนนักเรียนพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ที่มีคุณลักษณะ
ที่เป็นเตียงนอนหลักสองชั้นและตู้เหล็ก
จำนวนมาก

พื้นที่ในการจัดกิจกรรมที่เป็นพฤติกรรม
ที่พึงประสงค์

ภาคผนวก ญ

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้โปรแกรม
การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคดีอาร์เอ ในระยะทดลอง (B)

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้โปรแกรม
การเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอีอาร์เอ ในระยะทดลอง (B)

กิจกรรมที่พึงประสงค์	\bar{x}								$\Sigma \bar{x}$ (นาที)
	สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 4	สัปดาห์ที่ 5	สัปดาห์ที่ 6	สัปดาห์ที่ 7	สัปดาห์ที่ 8	สัปดาห์ที่ 9	สัปดาห์ที่ 10	
ดูโทรทัศน์	17 นาที 50 วินาที	16 นาที 50 วินาที	18 นาที 15 วินาที	18 นาที 50 วินาที	18 นาที	18 นาที 50 วินาที	19 นาที 33 วินาที	18 นาที	18 นาที 16 วินาที
เล่นของเล่น	17 นาที 25 วินาที	17 นาที	18 นาที 25 วินาที	17 นาที 50 วินาที	18 นาที 7 วินาที	18 นาที 50 วินาที	18 นาที	18 นาที 50 วินาที	18 นาที 3 วินาที
ดูภาพการ์ตูนในหนังสือ	17 นาที 25 วินาที	18 นาที	18 นาที	18 นาที 15 วินาที	18 นาที 7 วินาที	18 นาที 25 วินาที	18 นาที 7 วินาที	19 นาที 15 วินาที	18 นาที 12 วินาที
ΣX (นาที)	52 นาที 40 วินาที	51 นาที 50 วินาที	54 นาที 40 วินาที	55 นาที 55 วินาที	54 นาที 14 วินาที	56 นาที 5 วินาที	55 นาที 40 วินาที	56 นาที 5 วินาที	54 นาที 31 วินาที

จากตารางที่ 11 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของเวลาที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้โปรแกรมการเสริมแรงพฤติกรรมด้วยเทคนิคอีอาร์เอ ใช้ระยะเวลา 60 นาที ในระยะทดลอง (B) มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ ดูโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ยที่ 18 นาที 16 วินาที น้อยที่สุด คือ เล่นของเล่น มีค่าเฉลี่ยที่ 18 นาที 3 วินาที และมีค่าเฉลี่ยของเวลาในการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในระยะทดลอง (B) เท่ากับ 54 นาที 31 วินาที จาก 60 นาที

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายสันต์สิทธิ์ มรรคธรรมกุล
ที่อยู่	เลขที่ 9 ซอยบางแวก 58 ถนนจรัญสนิทวงศ์ (ซอย 13) แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
ที่ทำงาน	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เลขที่ 701 หมู่ 3 ตำบลหนองซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี 20170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาการศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2551	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2552	ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2545	ครูอัตราจ้าง โรงเรียนศึกษาพิเศษชะเชิงเตรา
พ.ศ. 2545 - 2548	ครูอัตราจ้าง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดชะเชิงเตรา
พ.ศ. 2548 - 2551	ครูผู้ช่วย ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
ปัจจุบัน	ครู คศ.1 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี